

energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.	Asiakirjan päivämäärä on:	30.12.2024
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.	Dokumentet är daterat:	30.12.2024
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.	The document is dated:	30.12.2024

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Tiina Karppinen
Pvm / Datum / Date: 30.12.2024

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Antti Paananen
Pvm / Datum / Date: 30.12.2024

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

30.12.2024

Fingrid Oyj
Teollisuuden Voima Oyj

Asia

Päätös OL3 ydinvoimalaitoksen järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteiden vahvistamisesta.

Asianosaiset

Fingrid Oyj ja Teollisuuden Voima Oyj

Ratkaisu

- Energiavirasto katsoo, että Fingrid Oyj voi kohdistaa OL3 ydinvoimalaitoksen järjestelmäsuojaan aiheutuvia kustannuksia erilliseen OL3 järjestelmäsuojan palvelumaksuun, jota Fingrid Oyj veloittaa palvelua tarvitsevalta Teollisuuden Voima Oyj:ltä. Energiavirasto katsoo lisäksi, että kyseiseen palvelumaksuun ei sovelleta sähkön siirron maksujen korottamista rajoittavaa sähkömarkkinalain 26 a §:ää.
- Energiavirasto vahvistaa Fingrid Oyj:n noudatettavaksi, että erilliseen OL3 järjestelmäsuojan palvelumaksuun kohdistettavia OL3 järjestelmäsuojan kustannuksia ovat
  - Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitetyille kohteille maksettavista korvauksista;
  - Kustannukset tietoliikenneyhteyksien rakentamisesta tai hankkimisesta OL3-voimalaitokselta OL3 järjestelmäsuojaan liitettyihin kohteisiin; sekä
  - Kustannukset tietoliikenneyhteyksien ylläpidosta ja käytöstä OL3-voimalaitokselta OL3 järjestelmäsuojaan liitettyihin kohteisiin.
- Energiavirasto vahvistaa Fingrid Oyj:n noudatettavaksi, että OL3 järjestelmäsuojan kustannuksista kantaverkkomaksuilla katettaviksi on kohdistettava
  - Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitettävien kohteiden hankinnasta ja sopimusten teosta;
  - Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liittyvästä laskutusjärjestelmän rakentamisesta, ylläpidosta ja laskutukseen liittyvästä hallinnoinnista;
  - Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitetyille kohteille tehtävistä koestuksista ja soveltuvuudesta OL3 järjestelmäsuojan kohteeksi,

30.12.2024

mukaan lukien koestukset ennen niiden hyväksyntää kohteeksi sekä käytön aikaiset koestukset; sekä

- d. Kustannukset OL3 järjestelmäsuojan mittaus- ja valvontajärjestelmän toteuttamisesta ja ylläpidosta Fingridin käytönvalvontajärjestelmään, jonka avulla Fingrid seuraa OL3 järjestelmäsuojan tilaa reaaliaikaisesti ja monitoroi OL3-voimalaitoksen tehoa suhteessa kantaverkon mitoitettavaan vikaan.

4. Energiavirasto katsoo Teollisuuden Voima Oyj:n olevan asiassa hallintolain (434/2003) 11 §:n tarkoittama asianosainen.

Päätös on voimassa 1.1.2025 alkaen toistaiseksi.

Päätöstä on sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (2013/599) 38 §:n nojalla noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Sovelletut säännökset

Hallintolaki (2003/434) 11 §.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 6 § ja 7 §.

Laki Energiavirastosta (2013/570) 1 §.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944 sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 6, 42 ja 57 artiklat.

Komission asetus (EU) 2017/1485 sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista 3, 9, 36 ja 37 artiklat.

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 1 §, 3 §, 18 §, 20 §, 24 §, 26 a §, 40 §, 45 §, 77 §, 80 § ja 106 §.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 2 §, 5 §, 10 § 1 mom 6 kohta ja 4 mom, 36 § ja 38 §.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus kantaverkonhaltijan järjestelmävastuusta (635/2013) 4 §, 5 §, 6 § ja 9 §

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (1305/2019) 5 §

Selostus asiasta

Taustaa

Energiavirasto antoi 11.1.2024 päätöksen (1347/404200/2022) järjestelmävastavaan kantaverkonhaltijan järjestelmävastuun ulottuvuudesta OL3 -ydinvoimalaitoksen liittymisasiassa. Päätöksessä virasto katsoi muiden asioiden ohella, että

- Fingrid Oyj on rikkonut sähkömarkkinalain 45 §:n 2 momentin mukaista vahvistamisvelvollisuuttaan asettamalla OL3 -ydinvoimalaitokselle

30.12.2024

käyttövarmuuden ylläpitoon liittyviä ehtoja, joita se ei ole vahvistuttanut Energiavirastolla sähkömarkkinalain 45 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla,

- Fingrid Oyj on siirtänyt perusteettomasti sopimuksin Teollisuuden Voima Oyj:n vastuulle Komission asetuksen (EU) 2017/1485 sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista 36 artiklan mukaisia velvoitteitaan, sekä
- Fingrid Oyj on rikkonut komission asetuksen (EU) 2017/1485 sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista artiklan 9 sekä lain sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (2013/590) 10 §:n 1 momentin mukaisista velvollisuuttaan saattaa soveltamansa maksujen määräytymisperusteet Energiaviraston vahvistettavaksi ennen niiden käyttöönottoa.

Päätöksessä Energiavirasto velvoitti Fingrid Oyj:tä toimittamaan Energiaviraston vahvistettavaksi lain sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (2013/590) 10 §:n 1 momentin mukaisesti järjestelmäsuojan kustannusten osalta soveltamansa maksujen määräytymisperusteet. Maksujen määräytymisperusteet tai ehdotus muusta mekanismista oli toimitettava Energiavirastolle viimeistään kolmen kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta eli 11.4.2024 mennessä.

Energiavirasto totesi päätöksessään, että päätöstä on sähkö- ja maakaasumarkkinoista annetun lain (2013/599) 38 §:n nojalla noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Fingrid Oyj (jäljempänä myös *Fingrid*) ja Teollisuuden Voima Oyj (jäljempänä myös *Teollisuuden Voima* tai *TVO*) hakivat muutosta Energiaviraston päätökseen valittamalla markkinaoikeuteen, jossa asian käsittely on vielä kesken.

Fingrid haki Energiaviraston päätöksen täytäntöönpanokieltoa markkinaoikeudelta 15.2.2024 tekemänsä valituksensa yhteydessä sekä 7.5.2024 tekemällään uudella hakemuksella, jotka molemmat pyynnöt markkinaoikeus hylkäsi välipäätöksillään 3.4.2024 (322/2024) ja 20.6.2024 (374/2024) pysyttäen molemmilla kerroilla viraston päätöksen voimassa ja täytäntöönpanokelpoisena sellaisenaan.

Fingridin toimittama ehdotus 30.4.2024

Markkinaoikeuden 3.4.2024 antaman välipäätöksen jälkeen Fingrid pyysi 4.4.2024 Energiavirastolta lisäaikaa 30.4.2024 saakka toimittaa päätöksessä vaaditusti järjestelmäsuojan kustannusten osalta soveltamansa maksujen määräytymisperusteet Energiavirastolle vahvistettavaksi. Energiavirasto myönsi Fingridille lisäaikaa 30.4.2024.

Fingrid toimitti 30.4.2024 Energiavirastolle vahvistettavaksi ehdotuksensa OL3 -ydinvoimalaitoksen ehdoiksi ja OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteiksi sekä asiaa koskevan perustelumuition ja OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien ehtojen ja maksujen määräytymisperusteiden kuulemisessa saamansa lausunnot.

Fingridin ehdotuksen mukaan Fingrid järjestelmävastaavana kantaverkonhaltijana vastaisi sähkömarkkinalain 45 §:n mukaan Suomen sähköjärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta siten, että sähköjärjestelmä toimii

luotettavasti ja varmasti. TVO vastaisi ehdotuksen mukaan OL3 järjestelmäsuojan rakentamisesta, käytöstä ja ylläpidosta aiheutuviin kustannuksista mukaan lukien OL3 järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden hankinnasta aiheutuviin kustannuksista. Lisäksi TVO tekisi tarvittavat sopimukset OL3 järjestelmäsuojan rakentamiseen, käyttöön ja ylläpitoon osallistuvien tahojen kanssa sekä OL3 järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden haltijoiden kanssa. Fingrid vastaisi ehdotuksen perusteella mittaus- ja valvontajärjestelmän toteuttamisesta käytönvalvontajärjestelmäänsä, jonka avulla se seuraa OL3 järjestelmäsuojan tilaa reaaliaikaisesti ja monitoroi OL3-voimalaitoksen tehoa suhteessa kantaverkon mitoittavaan vikaan.

Pyydetty ja saadut selvitykset

Energiavirasto lähetti 29.8.2024 Fingridille lisäselvityspyynnön järjestelmäsuojan kustannustenjaosta. Lisäselvityspyynnössä virasto totesi, ettei Fingridin 30.4.2024 toimittama ehdotus sisällä Energiaviraston päätöksen edellyttämää sähkömarkkinalain 45 §:n ja valvontalain 10 §:n 6 kohdan mukaista ehdotusta järjestelmäsuojan maksujen määräytymisperusteiksi. Energiavirasto huomautti, että sähkömarkkinalain 77 §:n mukaisesti eriytettäessä verkkotoiminnan tulot, kustannukset ja tase-erät on nämä erät sähkömarkkinalain 80 §:n ja laskennallisesta eriyttämisestä annetun asetuksen 5 §:n mukaan eriytettävä suoraan asianomaisen liiketoiminnan eriytettyyn tilinpäätökseen. Järjestelmävuotuun kustannuksia, tuloja tai tase-eriä ei siis voisi kohdistaa TVO:lle. Lisäselvityspyynnössä Energiavirasto pyysi Fingridiä toimittamaan suojan kustannusten osalta ehdotuksen, jossa:

1. Fingrid vastaa järjestelmäsuojan kustannuksista ja kustannukset on eriytetty verkkotoimintaan
2. Järjestelmäsuojalle on muodostettu palvelusta perittävä maksu (aiheuttamisperiaatteella TVO:n kustannusosuuden osalta)
  - Maksun määräytymisperusteissa on mahdollista huomioida käytön dynaamisuus.
3. Mikäli järjestelmäsuojan kustannuksista kaikki eivät tule katetuksi erikseen palvelusta perittävällä maksulla, selvitys kantaverkkomaksuun allokoitavista kustannuksista ja perusteista.

Fingrid toimitti vastineensa Energiaviraston lähettämään lisäselvityspyyntöön määräajassa 30.9.2024. Vastineessa Fingrid katsoi, ettei se ei pidä tarpeellisena taikka tarkoituksenmukaisena toimittaa OL3 järjestelmäsuojan kustannuksista Energiaviraston lisäselvityspyynnössä pyytämää päivitettyä ehdotusta.

Energiavirasto lähetti 15.10.2024 Fingridille selvityspyynnön Energiaviraston päätöksen dnro 1347/040200/2022 noudattamisesta ja varasi samassa yhteydessä Fingridille hallintolain 34 §:n mukaisesti tilaisuuden lausua ja antaa selityksensä asiassa mahdollisesti annettavasta velvoittavasta päätöksestä ja uhkasakon asettamisesta. Selvityspyynnössä Energiavirasto totesi, että Energiaviraston asettaman veloitteen täyttämiseen liittyvässä asiassa Fingridiltä saatujen lausumien perusteella Fingrid vaikuttaa kieltäytyvän noudattamasta Energiaviraston päätöstä dnro 1347/040200/2022 ja sen täytäntöönpanokelpoisia velvoitteita. Energiaviraston tietojen mukaan Fingrid ei ole ylipäätään ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin, joilla se ottaisi vastuulleen sille päätöksessä todetulla tavalla kuuluvan

30.12.2024

sähköjärjestelmän käyttövarmuuden varmistamisen kaikki liittyvät huomioiden. Fingrid vaikuttaa siten myös tällä perusteella tarkoituksellisesti ja johdonmukaisesti laiminlyövänsä sille osoitetun täytäntöönpanokelpoisen päätöksen noudattamista. Selvityspyynnössä Energiavirasto pyysi asian selvittämiseksi ja tarpeellisiin valvontatoimenpiteisiin ryhtymistarpeen arvioimiseksi Fingridiltä yksityiskohtaista selvitystä niistä konkreettisista toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt Energiaviraston päätöksen dnro 1347/040200/2022 mukaisen järjestelmävastuunsa täytäntöönpanemiseksi yksityiskohtaisine toteuttamisaikatauluineen. Tämän lisäksi Energiavirasto pyysi Fingridiä toimittamaan Energiavirastolle valvontalain 30 §:n nojalla seuraavat tiedot:

1. Millä järjestelyllä Fingrid aikoo toteuttaa järjestelmäsuojan 1.1.2025 alkaen?
2. Mitkä ovat tähän järjestelyyn liittyvät operatiiviset, pääoma- ja rahoituskustannukset? Lisäksi mikä on Fingridin tuottotavoite kyseiselle palvelulle?
3. Energiavirasto pyytää myös yksilöimään yleiskustannuslisän, mikäli palveluun liittyy yleisiä hallinnollisia kustannuksia, joita allokoidaan palvelulle.
4. Mikäli Fingridin tiedossa ei vielä ole millä järjestelyllä se aikoo järjestelmäsuojan toteuttaa 1.1.2025 alkaen, Energiavirasto pyytää yksilöimään järjestelmäsuojan toteuttamiseksi budjetoidut kustannukset vuodelle 2025.

Selvityspyynnössä Energiavirasto totesi, että jos Fingrid ei toimita Energiavirastolle siltä pyydettyjä yksilöityjä tietoja, Energiavirasto katsoo, että Fingrid ei ole ryhtynyt toimenpiteisiin viraston edellä mainitun päätöksen noudattamiseksi ja siten järjestelmävastuuseen kuuluvien velvoitteidensa täyttämiseksi. Siinä tapauksessa Energiavirasto tulee antamaan asiassa Fingrid Oyj:lle velvoittavan päätöksen. Velvoitteiden täytäntöönpanon tehosteeksi tullaan samalla päätöksellä asettamaan uhkasakko suuruusluokaltaan 23,86 miljoonaa euroa. Energiavirasto pyysi Fingrid Oyj:ltä vastausta 30.10.2024 mennessä.

Fingrid pyysi 29.10.2024 lisäaikaa vastauksen toimittamiselle 1.11.2024 saakka.

Fingrid toimitti vastauksensa selvityspyyntöön Energiaviraston 29.10.2024 myöntämän lisämääräajan puitteissa 1.11.2024. Vastauksessaan Fingrid katsoi, ettei Energiavirasto selvityspyynnössä uhatulle velvoittavalle päätökselle tai sen tehosteeksi asetettavalle uhkasakolle ole perusteita. Vastauksissaan Energiaviraston esittämiin kysymyksiin Fingrid kertoi TVO:n kanssa käymistään neuvotteluista TVO:n irtisanottua syksyllä 2023 järjestelmäsuojasopimuksen päättymään 31.12.2024 sekä katsoi, että järjestelmäsuojan toteuttaminen vielä tällä hetkellä voimassa olevan järjestelmäsuojasopimuksen periaatteita noudattaen yhteistyössä TVO:n kanssa on ollut tähän saakka Fingridin käsityksen mukaan ainoa toteuttamiskelpoinen, konkreettinen tapa taata järjestelmäsuojan jatko 1.1.2025 lukien. Tämä koskee myös vastuuta järjestelmäsuojasta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi Fingrid ilmoitti, ettei se ole suunnitellut tuottavansa erillistä järjestelmäsuojapalvelua eikä ole budjetoinut edellisvuosista poikkeavia kustannuksia järjestelmäsuojaan tai sen toteuttamiseen liittyen vuodelle 2025. Vastauksessaan Fingrid myös pyysi Energiavirastolta neuvoa siitä, millä tavoin ns järjestelmäsuoja olisi Energiaviraston näkemyksen mukaan toteutettavissa, jotta se vastaisi lainsäädäntöä sekä Energiaviraston 11.1.2024 antamaa päätöstä nro 1347/040200/2022.

30.12.2024

Energiavirasto toimitti Fingridille 12.11.2024 sen pyynnöstä Energiaviraston reunaehtoja ns. järjestelmäsuojan toteuttamiselle antamaansa päätökseen dnro 1347/040200/2022 perustuen hallintolain (2003/434) 8 §:n mukaiseen neuvontavelvollisuuteen. Kirjeessä Energiavirasto totesi järjestelmäsuojan kuuluvan Komission asetuksen (EU) 2017/1485 sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista 37 artiklan mukaisena erityisenä suojausjärjestelmänä järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan vastuulle sähkömarkkinalain (588/2013) 45 §:n nojalla. Tämä tarkoittaa, että Fingridin tehtävänä on huolehtia ja varmistaa järjestelmäsuojaan osallistuvien resurssien hankinta ja toimintakyvyn toteutuminen ennen järjestelmäsuojaan osallistumista. Fingrid maksaa korvausta järjestelmäsuojaan osallistuville resursseille perustuen hankintamenettelyn tuloksiin sekä huolehtii järjestelmäsuojan toimintavalmiudesta käyttövarmuuden ylläpidon vaatimalla tavalla. Fingridillä on oikeus määrätä järjestelmävastaavan oikeuksin OL3-ydinvoimalaitoksen sopeuttamaan tehoajoaan Fingridin määräämällä tavalla sähköjärjestelmän käyttövarmuuden niin edellyttäessä. Viraston mukaan Fingridin tehtävänä ei ole optimoida OL3-ydinvoimalaitoksen tuottamaa tehoa järjestelmäsuojan hankintakustannusten perusteella eikä tehdä markkinaosapuolen puolesta OL3-ydinvoimalaitoksen markkinakäyttämiseen liittyviä päätöksiä. Järjestelmäsuojan operoinnin tulisi perustua sähköjärjestelmän tarpeisiin.

Energiavirasto lisäksi totesi uudelleen, ettei Fingridin 30.4.2024 Energiavirastolle toimittama ehdotus OL3 järjestelmäsuojaan liittyvistä ehdoista ja OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteista perustunut sellaiseen järjestelmäsuojan toteutukseen, joka olisi ollut edellä kuvattujen Energiaviraston 11.1.2024 antaman päätöksen sekä lainsäädännön mukaisten reunaehtoien mukainen koskien erityisesti Fingridin järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan roolia järjestelmäsuojan hankinnassa ja ylläpidossa.

Energiavirasto kehotti Fingridiä toimittamaan edellä kuvattujen reunaehtoien mukaiseen järjestelmäsuojan toteutusmalliin perustuvan päivitetyn uuden ehdotuksen maksujen määräytymisperusteista Energiaviraston vahvistettavaksi 26.11.2024 mennessä.

Fingridin 26.11.2024 toimittama päivitetty ehdotus

Fingrid toimitti 26.11.2024 Energiavirastolle päivitetyn ehdotuksen OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteista sekä niitä koskevan perustelumuistion. Fingridin ilmoituksen mukaan maksujen määräytymisperusteet perustuvat Energiaviraston 12.11.2024 päivätyssä kirjeessä kuvattuihin reunaehtoihin. Fingrid on katsonut, että se voi nykytilanteessa aloittaa Energiaviraston edellyttämät toimenpiteet OL3 järjestelmäsuojan kohderesurssien osalta vasta saatuaan Energiaviraston päätöksen maksujen määräytymisperusteista.

Ehdotuksen mukaan OL3 järjestelmäsuojan rakentamisesta, käytöstä ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset mukaan lukien OL3 järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset katetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti, mikä tarkoittaa kustannuksen aiheuttajan kattavan syntyvät kustannukset.

Ehdotuksen mukaan Fingrid pyrkii ylläpitämään OL3 järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden kapasiteettia yhteensä 350 MW. Fingrid ei kuitenkaan takaa, että

30.12.2024

kapasiteettia on koko ajan käytettävissä 350 MW. Fingrid ei ole korvausvastuussa siitä, mikäli kapasiteetti alittaa 350 MW eikä tästä mahdollisesti aiheutuvasta vahingosta.

Ehdotuksen mukaan OL3 järjestelmäsuojaan kuuluvat seuraavat kustannukset:

- a) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitettävien kohteiden hankinnasta ja sopimusten teosta;
- b) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitetyille kohteille maksettavista korvauksista;
- c) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liittyvästä laskutusjärjestelmän rakentamisesta, ylläpidosta ja laskutukseen liittyvästä hallinnoinnista;
- d) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitetyille kohteille tehtävistä koestuksista ja soveltuvuudesta OL3 järjestelmäsuojan kohteeksi, mukaan lukien koestukset ennen niiden hyväksyntää kohteeksi sekä käytön aikaiset koestukset;
- e) Kustannukset tietoliikenneyhteyksien rakentamisesta tai hankkimisesta OL3-voimalaitokselta OL3 järjestelmäsuojaan liitettyihin kohteisiin;
- f) Kustannukset tietoliikenneyhteyksien ylläpidosta ja käytöstä OL3-voimalaitokselta OL3 järjestelmäsuojaan liitettyihin kohteisiin;
- g) Fingridin Energiaviraston vahvistettavaksi ehdottama kolmen (3) prosentin tuotto OL3 järjestelmäsuojaan liittyvästä liikevaihdosta; ja
- h) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojan mittaus- ja valvontajärjestelmän toteuttamisesta ja ylläpidosta Fingridin käytönvalvontajärjestelmään, jonka avulla Fingrid seuraa OL3 järjestelmäsuojan tilaa reaaliaikaisesti ja monitoroi OL3-voimalaitoksen tehoa suhteessa kantaverkon mitoittavaan vikaan.

OL3 järjestelmäsuojan rakentamisesta, ylläpidosta, käytöstä ja siihen liitettyjen kohteiden kapasiteetin hankinnasta aiheutuneet kustannukset (edellä olevien kohtien a-g) katetaan erillismaksulla, joka kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti TVO:lle.

Ehdotuksen mukaan kyseisiä OL3 järjestelmäsuojaan liittyviä maksujen määräytymisperusteita sovelletaan siihen saakka, kunnes Energiaviraston päätöstä 347/040200/2022 koskevassa muutoksenhakuprosessissa ja maksujen määräytymisperusteiden vahvistamista koskevassa menettelyssä on saatu lainvoimaiset ratkaisut.

Teollisuuden Voima Oyj:n kuuleminen Fingridin 26.11.2024 toimittamasta ehdotuksesta

Energiavirasto katsoi TVO:n tämän asian käsittelyssä hallintolain 11 §:n mukaiseksi asianosaiseksi ja varasi TVO:lle 16.11.2024 saakka mahdollisuuden toimittaa lausuntonsa Fingridin 26.11.2024 toimittamasta päivitetystä ehdotuksesta OL3

30.12.2024

järjestelmäsuojaan liittyviä maksujen määräytymisperusteista. TVO toimitti lausuntonsa määräajassa.

Lausunnossaan TVO totesi, että Fingridin Energiavirastolle 26.11.2024 toimittama ehdotus ei ole Energiaviraston 11.1.2024 antaman päätöksen, eikä energiamarkkinasääntelyn mukainen. Energiamarkkinasääntely edellyttää järjestelmäsuojaista aiheutuvien kustannusten kohdistamista tariffeihin, eikä sähkömarkkinalain (588/2013) 24 §:n 1 momentin tarkoittama rajattu poikkeussäännös sovellu käsillä olevassa tilanteessa.

Lausunnossaan TVO pyysi, että Energiavirasto muuttaa Fingridin ehdotusta ja vahvistaa Fingridin vastuulla olevaan järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteet siten, että Fingrid järjestelmävastaavana kantaverkonhaltijana kohdistaa järjestelmäsuojan kehittämisestä, ylläpidosta ja hankinnasta aiheutuvat kustannukset tasapuolisesti ja syrjimättömästi kaikkien sähköverkkoon liittyneiden asiakkaiden verkkopalvelumaksuilla maksettavaksi sähkömarkkinalain 24 §:n 1 momentin pääsäännön mukaisesti.

Lausunnossaan TVO myös katsoi, että Fingridin pyrkimys ylläpitää yhteensä 350 MW järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden kapasiteettia on paitsi ristiriidassa Energiaviraston kirjeessä 12.11.2024 kuvattujen reunaehtojen kanssa, niin myös olennainen muutos nykyiseen tilanteeseen, jossa järjestelmäsuojakapasiteetti on mitoitettu 475 MW:in, josta 425 MW on Fingridin ja 50 MW TVO:n hankkimia (Fingridin järjestelmäsuojaan hyväksymiä) järjestelmäsuoja kohteita. Fingridin ehdotuksen mukaisessa kapasiteettimitoituksessa ei TVO:n mukaan ole lainkaan huomioitu riskiä siitä, että kaikki järjestelmäsuojaan liitetyt kohteet eivät ole kaikkina aikoina käytettävissä, mikä aiheuttaa kapasiteettivajauksen odotettavissa olevaan järjestelmäsuojan käytettävyyteen nähden. TVO:n mukaan käytännössä on täysin selvää, että käyttövarmuuden varmistamisen näkökulmasta 350 MW:n järjestelmäsuojan kapasiteettimitoitus on liian pieni, jotta Fingrid kykenisi sillä varmistamaan sähköjärjestelmän käyttövarmuuden OL3:n irrotessa äkillisesti verkosta. TVO toi myös esille, että Fingrid ei ole myöskään ehdotuksessaan millään tavalla perustellut sitä, miten se on päätyneet 350 MW:n kapasiteettiin nykyisen 475 MW:n sijasta. TVO katsoi, että Fingridin ehdotus 350 MW:n suuruisen järjestelmäsuojan ylläpitämisestä ei ole energiamarkkinasääntelyn, Energiaviraston päätöksen 1347/040200/2022 tai Energiaviraston reunaehtojen mukainen.

Julkinen kuuleminen Fingridin 26.11.2024 toimittamasta ehdotuksesta

Energiavirasto järjesti Fingridin 26.11.2024 toimittamasta päivitetystä ehdotuksesta julkisen kuulemisen ajalla 29.11 - 16.12.2024.

Määräaikaan mennessä lausuntonsa antoivat Suomen Sähkönkäyttäjät ry, Elenia Verkko Oyj, wpd Suomi Oy, Kymppivoima Oy, Cumel Oy, Jylhän Sähköosuuskunta, Seinäjoen Energia Oy, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, Alajärven Sähkö Oy, Kymenlaakson Sähkö Oy, Vimpelin Voima Oy, Atria Suomi Oy, Kaupan liitto ry, Lehtimäen Sähkö Oy, Pohjolan Voima Oyj, Tornionlaakson Sähkö Oy, Fortum Oyj, UPM Kymmene Oyj, Suomen Uusiutuvat ry, Metsä Group (Metsäliitto Osuuskunta, Metsä Board Oyj, Metsä Fibre Oy), Paikallisvoima ry, Koillis-Lapin Sähkö Oy, Rovakaira Oy, Rovaniemen Verkko Oy, Enontekiön Sähkö Oy, Inergia Oy, Tunturiverkko Oy, Northgrid Oy, Muonion Sähköosuuskunta, KSS Energia Oy, EPV Energia Oy,

30.12.2024

Helen Oy, Caruna Networks Oy, ABO Energy Suomi Oy, Stora Enso Oyj, Vaasan Sähkö Oy ja Taaleri Energia.

Lausunnonantajista osa kannatti Fingridin ehdotusta järjestelmäsuojan kustannusten kohdentamisesta ja katsoi, että OL3-järjestelmäsuoja hyödyttää yksinomaan TVO:ta mahdollistamalla OL3-voimalaitoksen toiminnan yli kantaverkon mitoitus-tehon, joka on tällä hetkellä 1300 MW. Järjestelmäsuojan tarve ei kyseisten lausujen mukaan perustu siirtoverkon käyttövarmuuden takaamiseen yleisellä tasolla, vaan sen tavoitteena on täyttää yksittäisen liittyjän erityistarve. Tämän vuoksi järjestelmäsuoja ei lausunnonantajien mukaan voida perustellusti pitää osana kantaverkon tarjoamia yleisiä palveluita. Järjestelmäsuojan kustannusten kohdentamista kaikille kantaverkon käyttäjille he pitivät sähkömarkkinalain vastaisena.

Osa lausunnonantajista puolestaan katsoi, että järjestelmäsuoja on Suomen sähköjärjestelmän käyttövarmuuteen liittyvä järjestely, joka kuuluu Fingridin vastuulle ja jonka kehittämiseen, ylläpitoon ja hankintaan kuuluvat kustannukset on siten katettava tasapuolisesti sähköverkkoon liittyneiden asiakkaiden palvelumaksuilla.

Lisäksi osa lausunnonantajista nosti esille näkemyksen, että Fingrid on ehdotuksessa pienentänyt järjestelmäsuojan mitoitusta nykyisestä 475 MW:sta 350 MW:iin ilman perusteluita, ja katsoivat, että järjestelmäsuojan uusi mitoitus uhkaa OL3 käyttämistä täydellä teholla.

Lausunnoissa myös esitettiin, että järjestelmäsuoja olisi kehitettävä nykyistä joustavammaksi ja kustannustehokkaammaksi sekä tukemaan sähkömarkkinoita. Fingridin tulisi käydä dialogia markkinatoimijoiden kanssa, jotta olemassa olevat joustoresurssit ja suunnitteilla olevat resurssit voisivat osallistua jatkossa täysimääräisesti järjestelmäsuojan ylläpitoon ja näin laskea järjestelmäsuojan kustannuksia ja nykyiset teolliset järjestelmäkuormat vapautuisivat sähköjärjestelmän kulutusjouktoon.

Kuuleminen päätösluonnoksesta (täydentyy kuulemisen perusteella)

Energiavirasto varasi 18.12.2024 Fingridille ja TVO:lle mahdollisuuden 23.12.2024 saakka lausua päätösluonnoksesta.

Samassa yhteydessä Energiavirasto varasi Fingridille ja TVO:lle mahdollisuuden antaa vastineet kuulemisissa Energiaviraston saamista lausunnoista.

Energiavirasto julkaisi päätösluonnoksen myös verkkosivuillaan 18.12.2024 ja varasi sidosryhmille mahdollisuuden lausua päätösluonnoksesta 23.12.2024 saakka.

Määräaikaan mennessä päätösluonnoksesta antoivat lausunnon Fingrid, TVO, EPV Energia Oy, Pohjolan Voima Oyj, Fortum Oyj sekä UPM-Kymmene Oyj. Lisäksi Fingrid toimitti 23.12.2024 vastineensa TVO:n 13.12.2024 päivättyyn lausuntoon, joka liittyi Fingridin 26.11.2024 toimittamasta ehdotuksesta järjestettyyn kuulemiseen.

TVO:n 13.12.2024 toimittamasta lausunnosta antamassaan vastineessaan Fingrid katsoi, että OL3 järjestelmäsuoja on järjestely, jonka yksinomainen tarkoitus on mahdollistaa TVO:lle OL3-voimalaitoksen liittyminen ja käyttö muille liittyjille sallitun enimmäistehorajan ylittävällä teholla. Fingridin mukaan siirtoverkon tarpeisiin järjestelmäsuoja ei tarvita. OL3 tarvitsee käyttöönsä järjestelmäsuojan, jos TVO

30.12.2024

haluaa käyttää OL3:a teholla, joka ylittää nykytilanteessa sallitun 1300 MW enimmäistehorajan. Fingrid katsoi, että tasapuolisen kohtelun kannalta olisi kohtuutonta, jos OL3 järjestelmäsuojasta aiheutuvia kustannuksia kohdistettaisiin Fingridin kautta sähkökäyttäjille ja muille sähkön tuottajille.

Päätösluonnoksesta antamassaan lausunnossa Fingrid piti asianmukaisena Energiaviraston näkemystä, jonka mukaan Fingrid voi kohdistaa OL3 järjestelmäsuojasta aiheutuvia kustannuksia erilliseen OL3 järjestelmäsuojan palvelumaksuun, jota Fingrid veloittaa järjestelmäsuojaa tarvitsevalta TVO:lta. Lisäksi Fingrid pyysi Energiavirastoa vahvistamaan, ettei kyseistä TVO:lle kohdistettavaa järjestelmäsuojan palvelumaksua oteta huomioon sähkömarkkinalain 26a §:n 1 momentissa säädetyn keskimääräisen maksujen korotuksen ylärajan laskennassa. Lausunnossaan Fingrid piti valitettavana, ettei Energiavirasto ole päätöksellään vahvistamassa esittämää kapasiteetin mitoitusta eikä vahvistamassa tiettyä määrää järjestelmäsuojaan hankittavalle kapasiteetille. Fingrid piti hyvänä, että Fingrid voi veloittaa TVO:lta järjestelmäsuojan palvelumaksua arvioituihin kustannuksiin perustuvaa ennakkomaksua, jota tasataan toteutuneiden kustannusten mukaan kuukausittain.

Lausunnossaan TVO totesi, että Energiavirasto on katsonut päätösluonnoksessa virheellisesti, että järjestelmäsuojan kustannukset olisi mahdollista kohdistaa TVO:lta perittävään erilliseen palvelumaksuun. TVO:n näkemyksen mukaan Energiaviraston kanta on selvästi kansallisen ja EU-lainsäädännön vastainen. Lisäksi se on riskitiridassa Energiaviraston omien järjestelmäsuojan luonnetta ja tarkoitusta koskevien kannanottojen kanssa. TVO:n mukaan järjestelmäsuoja ei ole lähtöisin TVO:n tai OL3:n tarpeesta, vaan Fingridin tarpeesta kantaverkonhaltijana suojata sähköjärjestelmän varmuutta. TVO katsoi lausunnossaan, että SML 24 §:n "erityiset syyt" -poikkeussääntöä ei voida soveltaa Energiaviraston ratkaistavana olevassa asiassa, ja vaikka voitaisiinkin soveltaa, poikkeussäännöstä on tulkittava suppeasti. TVO katsoi, että Energiavirasto ei ole esittänyt päätösluonnoksessa yhtäkään perustetta sille, miksi järjestelmäsuojasta aiheutuvia kustannuksia ei voisi sisällyttää tariffeihin. Energiavirastolla ei siten ole perusteita poiketa tasapuolisesta ja syrjimättömästä pääsäännön mukaisesta hinnoittelusta. Lisäksi TVO katsoi, että Energiaviraston päätösluonnoksen mukainen lopputulema olisi TVO:ta syrjivä ja kohtuuton muihin verkkokäyttäjiin nähden.

Muissa päätösluonnoksesta annetuissa lausunnoissa (EPV Energia Oy, Fortum Oyj, Pohjolan Voima Oyj sekä UPM-Kymmene Oyj) katsottiin, että järjestelmäsuoja on koko sähköjärjestelmän käyttövarmuuteen liittyvä järjestely, josta hyötyvät kaikki sähköverkkoon liittyneet asiakkaat. Lausuntojen mukaan järjestelmäsuoja kuuluu yksiselitteisesti Fingridin vastuulle, kuten myös järjestelmäsuojan kehittämisen, ylläpidon ja hankinnan kustannukset, jotka on katettava tasapuolisesti sähköverkkoon liittyneiden asiakkaiden palvelumaksuilla. Lausuntojen mukaan päätösluonnos OL3 järjestelmäsuojan kustannusjaosta asettaa TVO:n eriarvoiseen asemaan suhteessa muihin sähköverkkoon liittyneisiin asiakkaisiin. Lausunnoissa myös nostettiin esille, että Energiaviraston päätösluonnos loisi toteutuessaan tilanteen, jossa Fingridillä ei olisi taloudellisia kannusteita kehittää järjestelmäsuojaa nykyistä kustannustehokkaammaksi. Päätösluonnos ei myöskään kannustaisi Fingridiä kehittämään verkkoaan niin, että nykyisestä järjestelmäsuojasta voitaisiin luopua. Lausunnoissa nostettiin myös esille, että Fingrid on itse asettanut mitoitettavalle vialle

1300 MW:n staattisen rajan ja tällaiset rajoitukset voivat heikentää uusien sähkön-
tuotantohankkeiden syntymistä Suomessa.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Hallintolaki (2003/434)

Hallintolain 11 §:n mukaan hallintoasiassa asianosainen on se, jonka oikeutta, etua
tai velvollisuutta asia koskee.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019, jäljempänä myös hallintoproses- silaki)

Hallintoprosessilain 6 §:n 1 momentin mukaan valittamalla saa hakea muutosta
päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutki-
matta.

Hallintoprosessilain 6 §:n 2 momentin mukaan valittamalla ei saa hakea muutosta
päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa. Valittamalla
ei myöskään saa hakea muutosta hallinnon sisäiseen määräykseen, joka koskee
tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista.

Hallintoprosessilain 7 §:n 1 momentin mukaan hallintopäätökseen saa hakea muu-
tosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuu-
teen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa
erikseen säädetään. Viranomainen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos va-
littaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Sähkömarkkinalaki (588/2013)

Sähkömarkkinalain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on varmistaa edellytykset te-
hokkaasti, varmasti ja ympäristön kannalta kestävästi toimiville kansallisille ja alu-
eellisille sähkömarkkinoille sekä Euroopan unionin sähkön sisämarkkinoille siten,
että hyvä sähkön toimitusvarmuus, kilpailukykyinen sähkön hinta ja kohtuulliset
palveluperiaatteet voidaan turvata loppukäyttäjille. Sen saavuttamisen ensisijaisina
keinoina ovat terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun turvaaminen sähkön tuo-
tannossa ja toimituksessa sekä kohtuullisten ja tasapuolisten palveluperiaatteiden
ylläpitäminen sähköverkkojen toiminnassa.

Sähkömarkkinalain 1 §:n 2 momentin mukaan sähköalan yritysten tehtäviin kuuluu
huolehtia asiakkaittensa ja verkkonsa käyttäjien sähkönhankintaan liittyvistä pal-
veluista sekä edistää omassa ja näiden toiminnassa sähkön tehokasta ja säästä-
väistä käyttöä.

Sähkömarkkinalain 3 §:n 6 kohdan mukaan sähköverkkotoiminnalla tarkoitetaan
sähköverkon asettamista vastiketta vastaan sähkön siirtoa tai jakelua ja muita säh-
köverkon palveluja tarvitsevien käyttöön; sähköverkkotoimintaan kuuluvat verkon-
haltijan harjoittama sähköverkon suunnittelu, rakentaminen, ylläpito ja käyttö;
verkon käyttäjien sähkölaitteiden liittäminen sähköverkkoon, sähkön mittaus, asia-
kaspalvelu sekä muut sähkön siirtoon tai jakeluun liittyvät toimenpiteet, jotka ovat

tarpeen verkonhaltijan sähköverkossa tapahtuvaa sähkön siirtoa tai jakelua ja muita verkon palveluja varten;

Sähkömarkkinalain 18 §:n mukaan verkonhaltijan on tarjottava sähköverkkonsa palveluita sähkömarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saa olla perusteettomia tai sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja.

Sähkömarkkinalain 20 §:n mukaan verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää sähköverkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja voimalaitokset toiminta-alueellaan. Liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla avoimia, tasapuolisia sekä syrjimättömiä, ja niissä on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus.

Sähkömarkkinalain 24 §:n mukaan verkkopalvelujen myyntihintojen ja -ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille. Niistä saa poiketa vain erityisistä syistä. Verkkopalvelujen hinnoittelun on oltava kokonaisuutena arvioiden kohtuullista. Verkkopalvelujen hinnoittelussa ei saa olla perusteettomia tai sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Siinä on kuitenkin otettava huomioon sähköjärjestelmän toimitusvarmuus ja tehokkuus sekä kustannukset ja hyödyt, jotka aiheutuvan voimalaitoksen liittämisestä verkkoon.

Sähkömarkkinalain 24a §:n mukaan verkkopalvelujen hinnoittelussa ja myyntiehdoin ei saa olla ehtoja, jotka ovat haitallisia sähkön tuotannon, siirron, jakelun ja toimituksen kokonaistehokkuudelle ja energiatehokkuudelle.

Sähkömarkkinalain 26a §:n 1 momentin mukaan verkonhaltija saa korottaa sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujaan enintään 8 prosenttia korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana keräämiinsä sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksuihin verrattuina. Jos verkonhaltija tekee korotuksesta alkavan 12 kuukauden ajanjakson aikana lisää sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen korotuksia, eivät kyseisenä aikana kerätyt maksujen korotukset tällöinkään saa ylittää 8 prosenttia tarkastelujakson ensimmäistä korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana kerättyjen maksujen määrästä.

Sähkömarkkinalain 26a §:n 2 momentin mukaan korotuksen hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan verkonhaltijan sähköverkon käyttäjiä edustavan kunkin asiakasryhmän 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson keskimääräisen kokonaismaksun perusteella. Hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan tällöin kuhunkin asiakasryhmään kuuluviin verkon käyttäjiin sovellettavien korkeimpien verokantojen mukaan määritetystä sähkönsiirron ja sähkönjakelun verollisesta hinnasta, johon ei sisälly korotusajankohdasta alkavan tarkastelujakson aikana toteutuvien, verkon käyttäjien sähkön käyttöön perustuvien verojen ja veronluonteisten maksujen sekä arvonlisäveron korotusten määrä. Asiakasryhmät on määriteltävä siten, että ne kuvaavat tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla verkonhaltijan sähköverkon käyttöä ja verkon käyttäjien ominaispiirteitä.

Sähkömarkkinalain 26a §:n 3 momentin mukaan korotuksen hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan kantaverkossa verkon käyttäjien 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson yhteenlaskettujen sähkönsiirron kokonaismaksujen perusteella ja

30.12.2024

suurjännitteisessä jakeluverkossa erikseen kunkin verkon käyttäjän 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson keskimääräisen kokonaismaksun perusteella, jos 2 momentissa tarkoitettua laskentaperustetta ei voida käyttää kantaverkossa tai suurjännitteisessä jakeluverkossa. Hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan tällöin verkon käyttäjän sähkönsiirron ja sähkönjakelun verollisesta hinnasta, johon ei sisälly korotusajankohdasta alkavan tarkastelujakson aikana toteutuvien, verkon käyttäjän sähkön käyttöön perustuvien verojen ja veronluonteisten maksujen sekä arvonlisäveron korotusten määrä.

Sähkömarkkinalain 26a §:n 6 momentin mukaan Energiavirasto voi hakemuksesta antaa verkonhaltijalle luvan yksittäistapauksessa poiketa 1 momentissa säädetystä, jos se on välttämätöntä sähköverkkoluvan myöntämisen edellytysten tai verkonhaltijan lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Sähkömarkkinalain 40 §:n 1 momentin mukaan kantaverkko on suunniteltava ja rakennettava, ja sitä on ylläpidettävä siten, että:

- 1) verkko täyttää Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut verkon käyttövarmuutta ja luotettavuutta koskevat vaatimukset;
- 2) verkko täyttää järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle sähköverkkoluvassa asetetut verkon käyttövarmuutta ja luotettavuutta koskevat ehdot;
- 3) verkon toiminta ei häiriidy sähköjohtojen päälle kaatuvista tai johtokadulla kasvavista puista;
- 4) verkon siirtokapasiteetti on riittävä varmistamaan edellytykset järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan vastualueen säilyttämiseen yhtenäisenä sähkökaupan tarjousalueena.

Sähkömarkkinalain 40 §:n 2 momentin mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija voi kuitenkin poiketa 1 momentin 4 kohdan vaatimuksesta:

- 1) jos on kysymys järjestelmävastuun täyttämiseen liittyvästä sähkönhankinnasta tai tasesähkökaupasta ja poikkeaminen on tarkoituksenmukaista sähköjärjestelmän toimintavarmuuden tai tehokkuuden kannalta;
- 2) jos merkittävä sähköntuotannon ja kulutuksen välisen tasapainon muutos aiheuttaa vastualueen osien välisen siirtokapasiteetin pysyvän tai pitkäaikaisen ylikuormituksen, jota kantaverkonhaltijan ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon toiminnassaan ja jonka edellyttämiä verkon kehittämistoimenpiteitä hänen ei kohtuudella voida edellyttää toteuttavan niin nopeasti, että vastualueen jakaminen tarjousalueisiin voidaan välttää.

Sähkömarkkinalain 41 §:n 1 momentin mukaan kantaverkonhaltijan on laadittava kantaverkkoansa ja sen yhteyksiä toisiin sähköverkkoihin koskeva kymmenvuotinen kehittämissuunnitelma. Kantaverkonhaltijan on käytettävä kehittämissuunnitelmaa pohjana sähkökauppa-asetuksessa säädetyn unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman laatimisessa. Kehittämissuunnitelmalla ei ole muita oikeusvaikutuksia kantaverkonhaltijalle, verkon käyttäjille tai kantaverkonhaltijaa valvoville viranomaisille. Kehittämissuunnitelma on päivitettävä kahden vuoden välein.

Sähkömarkkinalain 44 §:n 1 momentin mukaan järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan vastuualueeseen kuuluu valtakunnan alue Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta.

Sähkömarkkinalain 44 §:n 2 momentin mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa vastuualueellaan järjestelmävastuun piiriin kuuluvista tehtävistä sekä muista kantaverkonhaltijalle kuuluvista tehtävistä, joista säädetään tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä sekä sähkökauppa-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä.

Sähkömarkkinalain 45 §:n 1 momentin mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa Suomen sähköjärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä huolehtii valtakunnalliseen tasevastuuseen kuuluvista tehtävistä ja valtakunnallisesta taseselvityksestä tarkoituksenmukaisella ja sähkömarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla (*järjestelmävastuu*). Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmävastuun piiriin kuuluvia toimintojaan ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää sähköverkkoaan ja muita järjestelmävastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että ne toimivat tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille sähkömarkkinoille sekä Euroopan unionin sähkön sisämarkkinoille voidaan turvata. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on tehtäviään hoitaessaan otettava huomioon alueellisten koordinoitikeskusten koordinoitujen toimet ja suositukset siten kuin sähkökauppa-asetuksessa säädetään.

Sähkömarkkinalain 45 §:n 2 momentin mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja voimallistosten, energiavarastojen ja kuormien sekä sähköverkkojen liittämiseksi sähköjärjestelmään sekä sähköjärjestelmän ja siihen liitettyjen voimalaitosten, energiavarastojen, kuormien ja sähköverkkojen käyttämiseksi. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksissa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maa-kaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Sähkömarkkinalain 45 §:n 3 momentin¹⁴ mukaan järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla on kestoaltaan rajoitetuksi ajaksi oikeus rajoittaa sähkön siirtoa tai keskeyttää se kokonaan, kun se on välttämätöntä sähköjärjestelmässä ilmenevien häiriöiden poistamiseksi tai niiden hallitsemiseksi. Järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla on oikeus sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ollessa uhattuna ohjata sähköjärjestelmään liitettyä sähkön käyttöä, tuotantoa, tuontia ja vientiä ottamalla huomioon yhteiskunnan yleiset elintärkeät tarpeet, mahdolliset viranomaismääräykset, voimassa olevat tehokkaan hallintaa ja häiriöiden selvittämistä koskevat suunnitelmat ja velvoitteet sekä vallitsevat olosuhteet. Rajoitusta tai ohjaustoimenpidettä saa kussakin tapauksessa pitää voimassa niin kauan kuin se on välttämätöntä sähköjärjestelmän palauttamiseksi normaalitilaan.

Sähkömarkkinalain 45 §:n 4 momentin mukaan tarkempia säännöksiä järjestelmävastuun toteuttamistavasta ja sisällöstä voidaan antaa ministeriön asetuksella.

30.12.2024

Sähkömarkkinalain 46 §:n 1 momentin mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa koko ajan käynnissä olevasta sähköntuotannon ja -kulutuksen välisen hetkellisen tasapainon ylläpitämisestä vastuualueellaan (valtakunnallinen tasevastuu). Valtakunnalliseen tasevastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit, jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitysjakson ajaksi.

Sähkömarkkinalain 46 §:n 2 momentin mukaan valtakunnallisen tasevastuun hoitamiseen tarvittavan sähkön hankintaehtojen sekä tasesähkön kauppaehtojen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä sähkömarkkinoiden osapuolille, eikä niissä saa olla perusteettomia tai sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Ehdoissa on kuitenkin otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuudesta ja tehokkuudesta johtuvat vaatimukset. Ehtojen on lisäksi tarjottava verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi. Ehtojen on lisäksi tarjottava verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi ja luotava edellytykset kulutusjouston, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan sähkön tuottajien, energiavarojen haltijoiden ja aggregaattorien osallistumiseen tasehallintamarkkinoille.

Sähkömarkkinalain 77 §:n 1 momentin mukaan sähkömarkkinoilla toimivan yrityksen on eriytettävä sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnot muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista.

Sähkömarkkinalain 77 §:n 2 momentin mukaan verkonhaltijan on eriytettävä toisistaan seuraavat sähköverkkotoiminnan osa-alueet:

- 1) kantaverkkotoiminta ja jakeluverkkotoiminta;
- 2) jakeluverkkotoiminnat, joita harjoitetaan toisistaan maantieteellisesti erillään sijaitsevilla vastuualueen osilla, jos osilla sovelletaan 55 §:ssä tarkoitettuja omia sähkönjakelun hintoja.

Sähkömarkkinalain 80 §:n 1 momentin mukaan liiketapahtumat ja tase-erät on kirjattava liiketoimintojen tuloslaskelmiin ja taseisiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Yhteiset tulot ja menot sekä tase-erät on kirjattava tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä laskennallisesti eri toiminnoille siten, että aiheuttamisperiaate mahdollisuuksien mukaan toteutuu.

Sähkömarkkinalain 106 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä tämän lain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013, jäljempänä myös valvontalaki)

Valvontalain 2 §:n mukaan tätä lakia sovelletaan niiden tehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi:

30.12.2024

1) sähkömarkkina- (588/2013);

[...]

5) sähkön sisämarkkinoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/943, jäljempänä sähkökauppa-asetus, sekä sen nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä ja delegoiduissa säädöksissä;

6) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä sähkömarkkinadirektiivi, nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä;

[...]

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan, jos joku rikkoo tai laiminlyö kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiaviraston on veloitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n 1 momentin mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

[...]

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

[...]

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n 4 momentin mukaan vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, on voimassa kahden toisiaan seuraavan neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Jos verkonhaltija on aloittanut toimintansa muihin verkonhaltijoihin sovellettavan valvontajakson ollessa kesken, on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vahvistuspäätös kuitenkin voimassa kyseisen valvontajakson loppuun. Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista ehdoista, edellytyksistä ja tariffeista, on voimassa Energiaviraston määräämän enintään

kahden vuoden pituisen ajan. Muut 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Laki Energiavirastosta (870/2013)

Energiavirastosta annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvontaa ja seurantaa, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden toimivuuden, energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämistä sekä energiapoliitiikan, kasvihuonekaasujen päästökaupan ja energiatehokkuuden toimeenpanotehtäviä varten on Energiavirasto.

Energiavirastosta annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan Energiavirasto hoitaa tehtävät, jotka sille on annettu:

1) sähkömarkkinalaissa (588/2013);

[...]

Energiavirastosta annetun lain 1 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto hoitaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään:

[...]

2) sähkön sisämarkkinoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/943, jäljempänä sähkökauppa-asetus;

3) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä sähkömarkkinadirektiivi, nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä;

[...]

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus kantaverkonhaltijan järjestelmävastuusta 635/2013 (jäljempänä myös järjestelmävastuuasetus)

Järjestelmävastuu-asetuksen 3 §:n mukaan järjestelmävastuuseen kuuluvia tehtäviä toteuttaessaan järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on:

1) varmistettava, että kantaverkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkönsiirto-vaatimukset pitkällä aikavälillä;

2) huolehdittava kantaverkon käytöstä siten, että se toimii varmasti, luotettavasti ja tehokkaasti sekä kantaverkon ylläpidosta ja kehittämisestä taloudellisten edellytysten mukaisesti ottaen ympäristövaatimukset asianmukaisesti huomioon;

3) huolehdittava riittävien resurssien varmistamisesta kantaverkkopalvelua koskevien velvoitteiden täyttämiseksi ja osaltaan huolehdittava sähkön toimitusvarmuuden turvaamisesta varmistamalla riittävä siirtokapasiteetti ja kantaverkon toimintavarmuus;

30.12.2024

4) varmistettava, että tarvittavat lisäpalvelut, kysyntäjousto mukaan lukien, ovat saatavilla niiltä osin kuin saatavuus ei riipu kantaverkon kanssa yhteenliitetystä verkosta tai kuulu kantaverkon kanssa yhteenliitetyn verkon vastuulle.

Järjestelmävastuu-asetuksen 4 §:n mukaan järjestelmävastuuseen kuuluvia tehtäviä ovat:

- 1) käyttövarmuuden ylläpito ja siirtojen hallinta;
- 2) jännitteen ylläpito;
- 3) valtakunnalliseen tasevastuuseen kuuluvat tehtävät taajuuden ylläpito mukaan lukien;
- 4) valtakunnalliseen taseselvitykseen kuuluvat tehtävät.

Järjestelmävastuu-asetuksen 5 §:n mukaan järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on huolehdittava käyttövarmuuden ylläpidosta ja siirtojen hallinnasta kantaverkossa. Vastuu siirtojen hallinnasta käsittää sekä kantaverkossa että kantaverkon ja sen kanssa yhteenliitettyjen verkkojen välillä tapahtuvat siirrot.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tehtävänä on määritellä sähköjärjestelmässä ylläpidettävä käyttövarmuustaso ja ylläpitää siihen liittyviä teknisiä vaatimuksia Euroopan unionin sekä alueellisten ja kansallisten mitoitusääntöjen mukaisesti sekä sopia sähköjärjestelmän teknisen toimivuuden turvaavista menettelytavoista sähköjärjestelmässä toimivien osapuolten kanssa.

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa kantaverkon käytönvalvonnasta sekä sähköjärjestelmän vakavien häiriöiden selvittämisestä ja sähköjärjestelmän normaalitilaan palauttamisesta.

Järjestelmävastuu-asetuksen 6 §:n mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa kantaverkon jännitteen ylläpitämisestä siten, että jännite täyttää Euroopan unionin lainsäädännössä jännitteen ylläpidolle asetet vaatimukset.

Järjestelmävastuu-asetuksen 7 §:n mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa sähköjärjestelmän taajuudensäätöreservien ylläpitämisestä Euroopan unionin lainsäädännössä taajuuden ylläpidolle asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Järjestelmävastuu-asetuksen 9 §:n 1 momentin mukaan järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla on oikeus rajoittaa sähkön siirtoa tai keskeyttää se kokonaan sähköjärjestelmässä ilmenevien häiriöiden poistamiseksi tai niiden hallitsemiseksi.

Järjestelmävastuu-asetuksen 9 §:n 2 momentin mukaan järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla on oikeus sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ollessa uhatuna ohjata sähköjärjestelmään liitettyä sähkön käyttöä, tuotantoa, tuontia ja vientiä ottamalla huomioon yhteiskunnan yleiset elintärkeät tarpeet, mahdolliset viranomaismääräykset, voimassa olevat vakavan tehopulan hallintaa ja vakavien häiriöiden selvittämistä koskevat suunnitelmat ja velvoitteet sekä vallitsevat olosuhteet. Oikeus on kussakin tapauksessa voimassa siihen saakka, kunnes kaikki häiriönselvityksen aikana annetut rajoitukset on poistettu ja sähköjärjestelmä on palautettu normaalitilaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus sähköliiketoimintojen eriyttämisestä 1305/2019 (jäljempänä myös eriyttämisasetus)

Eriyttämisasetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan eriytetyille sähköliiketoiminnoille ja sähköverkkotoiminnan osatoiminnoille suoraan kohdistettavissa olevat tuotot ja kulut sekä varallisuus- ja pääomaerät tulee kirjata suoraan asianomaisen liiketoiminnan eriytettyyn tilinpäätökseen sekä liiketoimintojen yhteiset erät kohdistaa asianomaisille liiketoiminnoille ensisijaisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisella kohdistamisperusteella tai jos sellaista ei ole löydettävissä, liiketoiminnan laajuuteen perustuvalla jakoperusteella. Sähkön ja lämmön yhteistuotannosta syntynyt etu tulee jakaa molemmille liiketoiminnoille ottaen huomioon paikalliset olosuhteet ja tekniset ratkaisut.

Energiaviraston valvontakirje (dnro 43/401/2020)

Energiavirasto on käsitellyt palvelumaksuja sähköverkkotoiminnassa valvontakirjeessään 7.5.2021 (dnro 43/401/2020) sähkön jakeluverkonhaltijoille. Valvontakirjeessä Energiavirasto on ilmoittanut ryhtyvänsä sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaisen korotuskattovalvonnan käynnistettyä seuraamaan tarkemmin verkonhaltijoiden hinnoittelua verkkopalvelumaksujen ja muiden palvelumaksujen välillä. Korotuskattovalvontasääntelyn tarkoituksenmukainen toteutuminen edellyttää, ettei sähkön jakelu- tai siirtomaksuihin sisältyviä kustannuksia ryhdytä siirtämään muiden palvelumaksujen kautta laskutettaviksi. Energiavirasto on aiemmassa hallintokäytännössään käsitellyt tapauksia, joissa verkonhaltijat ovat laskuttaneet verkkotoimintaan sisältyviä tavanomaisia kustannuksia erillisen palveluhinnaston mukaisesti, vaikka tällaisten kustannusten tulisi sisältyä sähkön jakelu- tai siirtomaksuihin. Sähkömarkkinalainsäädäntö tuntee asiakkaalta perittävinä maksuina ainoastaan sähkön siirto- ja jakelumaksut, liittymismaksut sekä palvelumaksut tavanomaisesta poikkeavista palveluista. Palvelumaksuja on mahdollista periä sähkömarkkinalain 24 §:n mukaan, jos asiakas edellyttää tavanomaisesta poikkeavaa palvelua, jonka hintaa ei voi määritellä yleisen tariffin perusteella.

Sähkömarkkinalain 3 §:n 6 kohdan mukaan sähköverkkotoiminnalla tarkoitetaan sähköverkon asettamista vastiketta vastaan sähkön siirtoa tai jakelua ja muita sähköverkon palveluja tarvitsevien käyttöön; sähköverkkotoimintaan kuuluvat verkonhaltijan harjoittama sähköverkon suunnittelu, rakentaminen, ylläpito ja käyttö, verkon käyttäjien sähkölaitteiden liittäminen sähköverkkoon, sähkön mittaus, asiakaspalvelu sekä muut sähkön siirtoon tai jakeluun liittyvät toimenpiteet, jotka ovat tarpeen verkonhaltijan sähköverkossa tapahtuvaa sähkön siirtoa tai jakelua ja muita verkon palveluja varten. Edellä mainittuja sähköverkkotoiminnan kokonaisuuteen kuuluvia palveluja ei voida lain määritelmän vastaisesti arvioida erillisinä palveluina. Sähköverkkotoiminnan kokonaisuuteen kuuluvista palveluista perittävien kustannusten tuleekin lähtökohtaisesti sisältyä sähkönsiirrosta tai sähkönjakelusta perittäviin maksuihin. Lisäpalvelun määrittäminen siten, että normaali peruspalvelu nimetään lisäpalveluksi, on loppukäyttäjien palveluperiaatteiden kannalta kohtuutonta ja kyseessä on perusteeton palveluntarjonnan ehto. Tavanomaisesta poikkeavaa palvelua arvioidessaan, Energiavirasto tulee hallintokäytäntönsä mukaisesti huomioimaan myös, johtuuko tilanne verkonhaltijan omasta tehotto- muudesta. Myös alan yleisillä käytänteillä on vaikutusta Energiaviraston arviointiin.

30.12.2024

Energiavirasto on hallintokäytännössään (dnrot 2450/403/2015 ja 977/403/2020) määrittänyt ns. ydintoimintojen käsitteen. Verkonhaltijan ydintoiminnoiksi nähdään vastuu liittymissopimuksista, liittämiselvöllisyys, siirtoelvollisyys, hinnoittelu, mittarointi, vakiokorvausten maksu, virheistä vastaaminen, tekninen asiakaspalvelu, asiakaspalveluvastuu, taseselvitys, käyttö- ja kunnossapitovastuu, valvomo, strateginen suunnittelu (tiettyä yleissuunnittelua voi hankkia, mutta päätäväältä pitää säilyä verkonhaltijalla), vastuu tarkoituksenmukaisista investoinneista verkonrakentamisessa sekä sähköjärjestelmän ja -verkkujen toimintavarmuus, verkon kehittämiselvöllisyys, velvollisuus tarjota sähköverkkonsa palveluita sähkömarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä häviöenergian hankinta. Lähtökohtaisesti verkonhaltija ei voi ulkoistaa verkkoluvan haltijana ydintoimintojaan ja näiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset tulee sisällyttää verkkopalvelumaksuun.

...

Valvontakirjeen yhteenvedona Energiavirasto on todennut, että tulkittaessa, onko tietyn sähköverkkotoiminnan palvelun kustannukset sähkönsiirto- ja jakelumaksuilla tai liittymismaksuilla vai palvelumaksuilla rahoitettavaa, virasto arvioi seuraavia kriteerejä:

- Onko palvelu tavanomaisesta poikkeava
- Onko palvelu asiakkaan edellyttämä
- Palvelutaso suhteutetaan alan yleisiin käytänteisiin
- Johtuuko palvelumaksun periminen verkonhaltijan omasta tehottomuudesta
- Kuuluuko palvelu sähköverkkotoiminnan kokonaisuuteen
- Onko palvelu peruspalvelu vai lisäpalvelu
- Kuuluuko palvelu verkonhaltijan ydintoimintoihin

Perustelut

Kysymyksenasettelu

Asiassa on kysymys valvontalain 10 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla Energiaviraston päätöksellään järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan noudatettavaksi vahvistettavista OL3 -ydinvoimalaitoksen järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteista.

Energiavirasto toteaa, että maksujen määräytymisperusteiden vahvistaminen liittyy Energiaviraston 11.1.2024 antaman päätöksen 1347/040200/2022 toimeenpantoon, jonka väliaikaisesta kieltämisestä ja keskeyttämisestä tehdyt hakemukset markkinaoikeus hylkäsi 3.4.2024 antamallaan välipäätöksellä (322/2024) sekä 20.6.2024 antamallaan välipäätöksellä (374/2024).

Näin ollen Energiavirasto toteaa, että Energiaviraston 11.1.2024 antama päätös 1347/040200/2022 on toimeenpantavissa.

Tämän perusteella Energiavirasto katsoo, että vahvistettavien OL3 järjestelmäsuojan liittyvien maksujen määräytymisperusteiden on myös vastattava Energiaviraston päätöksessä 1347/040200/2022 todettua OL3 -ydinvoimalaitoksen järjestelmäsuojan luonteesta järjestelmän käytön -suuntaviivojen¹ 37 artiklan tarkoittamana siirtoverkonhaltijan erityinen suojausjärjestelmänä ja järjestelmäsuojan kuumumisesta sähkömarkkinalain 45 §:n mukaisena järjestelmävastaavana kantaverkonhaltijana toimivan Fingridin vastuulle.

Selvyyden vuoksi Energiavirasto toteaa, ettei tällä päätöksellä muutoin käsitellä päätöksen 1347/040200/2022 veloitteiden täytäntöönpanoa.

Energiaviraston toimivalta

Energiaviraston toimivallan ulottuvuus ylätasolla on määritelty laissa Energiavirastosta, jonka sisältöä on sähkömarkkina-asioissa edelleen tarkemmin avattu valvontalaissa.

Energiavirastosta annetun lain 1 §:n 3 momentin säännöksellä Energiavirasto on Suomessa nimetty sähkömarkkinadirektiivin 57 artiklan 1 kohdan mukaiseksi kansalliseksi sääntelyviranomaiseksi.

Valvontalain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Viraston yleinen valvontatoimivalta kohdistuu sähkömarkkinoiden osapuolten toiminnan lainmukaisuuden valvontaan. Virasto voi tutkia sähköyhtiöiden menettelyä siltä osin, kuin kysymys on sähkömarkkinalaissa, valvontalaissa Euroopan unionin lainsäädännössä tai niiden nojalla annetuissa säädöksissä säädettyistä tai määräyksissä niille säädettyistä velvoitteista. Energiavirasto voi myös velvoittaa säädettyjä veloitteita rikkoneen tai laiminlyöneen korjaamaan menettelyn vastaisuudessa lainmukaiseksi.

Energiaviraston tehtävänä on valvoa, että sen valvontavallan alaisuuteen kuuluvat tahot, kuten järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija, täyttävät niille unionin ja kansallisen sähkömarkkinasääntelyn mukaiset, Energiaviraston toimivallan alle kuuluvat velvollisuutensa asianmukaisesti sääntelyn edellyttämällä tavalla. Lisäksi viraston tehtävänä on toimia tietyissä sille osoitetuissa asioissa, kuten verkkoon pääsyn osalta, sähkömarkkinadirektiivin 2019/944 artiklan 6 mukaisena vaihtoehtoisena riidanratkaisuelimenä.

Asia liittyy Energiaviraston päätöksen 1347/040200/2022 toimeenpanoon, jossa Energiaviraston tehtävänä on valvoa, että Fingrid korjaa päätöksessä todetun sähkömarkkinalain 45 §:n 2 momentin, sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista annetun Komission asetuksen (EU) 2017/1485 ja 36 artiklan sekä valvontalain 10 §:n 1 momentin mukaisten veloitteiden vastaisen toimintansa. Lisäksi päätöksessä Energiavirasto velvoitti erikseen Fingrid Oyj:tä toimittamaan Energiaviraston vahvistettavaksi valvontalain 10 §:n 1 momentin mukaisesti

---

¹ Komission asetus (EU) 2017/1485 sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista

30.12.2024

järjestelmäsuojan kustannusten osalta soveltamansa maksujen määräytymisperusteet.

Valvontalain 10 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään vahvistaa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan noudatettaviksi ennen niiden käyttöönottamista järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi.

Teollisuuden Voima Oyj:n asianosaisuus

Asiassa on arvioitavana, onko TVO:lla asianosaisasema vahvistettaessa OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteet.

Energiavirasto katsoi TVO:n asian käsittelyn näkökulmasta hallintolain 11 §:n mukaiseksi asianosaiseksi 29.11.2024 osapuolille antamalla tiedoksiannolla korkeimman hallinto-oikeuden Energiaviraston päätöstä koskeneessa valitusasiassa antaman ratkaisun KHO:2022:114 johdosta. Energiavirasto ilmoitti ratkaisevansa asianosaisuutta koskevan asian muodollisesti pääasiaa koskevan ratkaisun yhteydessä.

Hallintolain 11 §:n mukaan asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Säännöstä koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp.) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännös on kirjoitettu tarkoituksellisen väljästi, jotta se mahdollistaisi riittävän joustavuuden ja tapauskohtaisen harkinnan asianosaisaseman määräytymisessä.

Asianosaisasema on säädetty määräytymään asian oikeudellisen vaikutuksen perusteella. Asianosainen on lähtökohtaisesti ratkaisutoimenpiteen välitön kohde eli se, jonka oikeudesta, edusta tai velvollisuudesta asiassa päätetään. Hallintoasioissa asianosaisasema saattaa syntyä myös muun kuin välittömäksi luonnehdittavan oikeusvaikutuksen perusteella. Asianosaisasema on varsinaisen asianosaisen lisäksi sillä, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee, mutta johon asiassa tehtävä päätös ei nimenomaisesti tule kohdistumaan. Ratkaisevaa on, voidaanko asiassa tehtävän ratkaisun katsoa koskevan siinä määrin henkilön oikeutta, etua tai velvollisuutta, että se riittää tuottamaan tälle asianosaisaseman.

Pelkästään asiaan liittyvät tosiasialliset intressit eivät riitä tuottamaan hallintolaissa tarkoitettua asianosaisasemaa, vaan vaikutusten tulee olla nimenomaan oikeudellisia. Tosiasiallinen intressi ei ole asianosaisaseman perusteeksi riittävä silloinkaan, kun se saattaa olla henkilön kannalta merkityksellinen. Näin esimerkiksi pelkästään päätöksestä mahdollisesti seuraava epäsuora taloudellinen etu tai haitta ei sellaisenaan riitä tuottamaan asianosaisasemaa.² Asianosaisaseman määräytyminen edellyttää siten aina tapauskohtaista harkintaa.

Energiavirasto toteaa, että nyt kyseessä olevassa asiassa on otettava huomioon sekä korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätös, KHO:2022:114, että asian

² Niemivuo, Matti; Keravuori-Rusanen, Marietta; Kuusikko, Kirsi: Hallintolaki. Talentum Media Oy, 2010, s. 153–154 sekä mm. KHO:n 29.5.2015 antamat ratkaisut t. 1458 (Dnro 122/1/14) ja t. 1461 (Dnro 205/2/2014), joissa KHO on katsonut taloudellisen intressin olevan tosiasiallinen intressi, ja ettei se tuo asiassa hallintolain 11 §:n mukaista asianosaisasemaa.

erityispiirteet. Asiassa on kyse erilliseen OL3 järjestelmäsuojan palvelumaksuun kohdistettavista OL3 järjestelmäsuojan kustannuksista, joita Fingrid Oyj voi veloittaa Teollisuuden Voima Oyj:ltä. Energiavirasto katsoo, että kuten korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun tapauksessa, myös tässä ovat kyseessä verkonhaltijan laakisääteiset velvollisuudet, ja sähköntuottajan niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä korostunut oikeussuojan tarve.

Energiavirasto katsoo, että vahvistettavana olevat OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteet koskevat TVO:n etua, oikeutta tai velvollisuuksia hallintolain 11 §:n edellyttämällä tavalla siten, että TVO:lle on tullut myöntää asiassa asianosaisasema asian käsittelyn aikana. Energiavirasto katsoo, että asiassa on taloudellisten seikkojen ohella kyse myös hallintolain 11 §:n edellyttämällä tavalla kyse TVO:n oikeudesta ja velvollisuudesta, ja siten TVO:n asianosaisasemaa voidaan käsitellä osapuolena pitää perusteltuna.

Fingridin toimittamien ehdotusten arviointi suhteessa päätöksessä 1347/40200/2022 todettuihin Fingridin vastuisiin

Energiaviraston velvoittava päätös ja asian käsittelyvaiheet

Energiaviraston 11.1.2024 antamassa päätöksessä 1347/040200/2022 Energiavirasto totesi, että OL3-ydinvoimalaitoksen järjestelmäsuoja on luonteeltaan järjestelmän käytön -suuntaviivojen 37 artiklan tarkoittama siirtoverkonhaltijan erityinen suojausjärjestelmä ja sellaisena kuuluu järjestelmästävaan kantaverkonhaltijan Fingridin vastuulle. Energiavirasto huomautti edelleen, että vaikka järjestelmäsuojan ei katsottaisi istuvan järjestelmän käytön suuntaviivojen 37 artiklan määritelmään erityisestä suojausjärjestelmästä, järjestelyn on katsottava jo yksinomaan sähkömarkkinalain 45 §:n nojalla katsottava kuuluvan järjestelmästävaan kantaverkonhaltijan vastuulle.

Fingrid toimitti 30.4.2024 Energiavirastolle ensimmäisen ehdotuksensa OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteiksi ja OL3 -ydinvoimalaitoksen ehdoiksi sekä asiaa koskevan perustelumuistion.

Kyseisen Fingridin ehdotuksen mukaan TVO vastaa OL3 järjestelmäsuojan rakentamisesta, käytöstä ja ylläpidosta aiheutuvista kustannuksista mukaan lukien OL3 järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden hankinnasta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi TVO tekee tarvittavat sopimukset OL3 järjestelmäsuojan rakentamiseen, käyttöön ja ylläpitoon osallistuvien tahojen kanssa sekä OL3 järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden haltijoiden kanssa. Fingrid vastaa mittaus- ja valvontajärjestelmän toteuttamisesta käytönvalvontajärjestelmänsä, jonka avulla se seuraa OL3 järjestelmäsuojan tilaa reaaliaikaisesti ja monitoroi OL3-voimalaitoksen tehoa suhteessa kantaverkon mitoittavaan vikaan.

Edellä olevan perusteella Energiavirasto katsoo, että Fingridin 30.4.2024 toimitama ehdotus ja sen perustana oleva järjestelmäsuojan järjestelymalli ja siihen liittyvät eri osapuolten vastuut eivät vastanneet Energiaviraston 11.1.2024 antamassa päätöksessä 1347/040200/2022 todettua Fingridin vastuista järjestelmäsuojan rakentamisen, käytön ja ylläpidon osalta.

Edelleen sähkömarkkinalain 77 §:n mukaisesti eriytettäessä verkkotoiminnan tulot, kustannukset ja tase-erät on nämä erät sähkömarkkinalain 80 §:n ja

30.12.2024

eriyttämisasetuksen 5 §:n mukaan eriytettävä suoraan asianomaisen liiketoiminnan eriytettyyn tilinpäätökseen. Energiaviraston 11.1.2024 antaman päätöksen mukaan järjestelmäsuoja kuuluu järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan Fingridin vastuulle ja siten on osa Fingridin verkkotoimintaa. Järjestelmäsuojan hankintaan, käyttöön ja ylläpitoon liittyvien kustannusten sekä maksujen on siten kuljettava Fingridin kautta ja on siten esitettävä Fingridin verkkotoiminnan eriytettyssä tilinpäätöksessä. Energiavirasto katsoo, että Fingridin 30.4.2024 toimittamassa ehdotuksessa järjestelmävastuun kustannuksia, tuloja tai tase-eriä oli ehdotuksessa tämän vastaisesti eriytetty suoraan TVO:lle.

Edellä oleva perusteella Energiavirasto katsoo, että ehdotusta oli muutettava vastaamaan päätöksen 1347/040200/2022 mukaisia reunaehtoja.

Energiavirasto toimitti 12.11.2024 Fingridille Energiaviraston reunaehtoja ns. järjestelmäsuojan toteuttamiselle päätöksen 1347/040200/2022 nojalla neuvontavastauksena Fingridin esittämiin kysymyksiin.

Kirjeessä Energiavirasto totesi, että virasto oli 11.1.2024 antamassaan päätöksessä katsonut, että OL3-ydinvoimalaitoksen järjestelmäsuoja on luonteeltaan järjestelmän käytön -suuntaviivojen 37 artiklan tarkoittama siirtoverkonhaltijan erityinen suojausjärjestelmä ja sellaisenaan kuuluu sähkömarkkinalain (2013/588) 45 §:n mukaisena järjestelmävastaavana kantaverkonhaltijana toimivan Fingridin vastuulle. Tämä rooli tarkoittaa, että järjestelmävastaavana kantaverkonhaltijana Fingridin tehtävänä on varmistaa järjestelmän käyttövarmuus OL3-ydinvoimalaitoksen mahdollisen irtoamisen hallitsemiseksi. Fingrid voi toteuttaa tämän järjestämällä järjestelmäsuojan tai jollain muulla sopivaksi katsomallaan tavalla.

Järjestelmäsuojan hankinnan osalta Energiavirasto totesi, että järjestelmäsuojan järjestäminen tarkoittaa tässä yhteydessä suojaan osallistuvien resurssien hankintaa ja toisaalta järjestelmäsuojan teknisen toiminnallisuuden varmistamista edellyttämällä suojaan osallistuvilta resursseilta tarkoituksenmukaisia teknisiä ominaisuuksia. Edelleen järjestelmäsuojan järjestäminen tarkoittaa järjestelmäsuojaan toiminnallisesti kuuluvien muiden teknisten osien ja järjestelyjen toteuttamista. Järjestelmäsuojalla toteutetaan suunnitellusti sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ylläpitäminen siten, että sähköjärjestelmän suunnittelu- ja käyttökriteerit, kuten niin sanottu N-1 kriteeri ja mahdollisessa häiriötilanteessa käytettävät periaatteet käytön sopeutukselle toteutuvat. Tämä tarkoittaa, että järjestelmäsuojan tekninen mitoitus ja odotettavissa oleva käytettävyyys suunnitellaan järjestelmän käyttövarmuuden edellyttämistä lähtökohdista. Järjestelmäsuojaan osallistuminen on lähtökohtaisesti oltava avointa kaikille tekniset vaatimukset täyttävälle resursseille. Fingridin tehtävänä on varmistua ja mikäli tarpeen myös testata resurssilta vaadittavien teknisten ominaisuuksien ja vaatimusten toteutuminen ennen järjestelmäsuojaan osallistumista. Fingrid maksaa korvausta järjestelmäsuojaan osallistuville resursseille perustuen hankintamenettelyn tuloksiin.

Järjestelmäsuojan operoinnin osalta Energiavirasto totesi, että Fingridin tehtävänä on varmistaa järjestelmän käyttövarmuus, ja siten Fingridin tehtäviin kuuluu myös seurata järjestelmäsuojan toimintavalmiutta. Mikäli Fingrid toteaa, että OL3-ydinvoimalaitoksen mahdollisen verkosta irtoamisen aiheuttama askelmainen tehomuutos järjestelmäsuojan tila ja toimintavalmius huomioiden aiheuttaisi akuutin riskin käyttövarmuudelle, voi Fingrid määrätä järjestelmävastaavan oikeuksin OL3-

30.12.2024

ydinvoimalaitoksen sopeuttamaan tehoajoaan Fingridin määräämällä tavalla. Fingridin tehtävänä ei ole optimoida OL3-ydinvoimalaitoksen tuottamaa tehoa järjestelmäsuojan hankintakustannusten perusteella eikä muutenkaan tehdä markkinaosapuolen puolesta OL3-ydinvoimalaitoksen markkinakäyttäytymiseen liittyviä päätöksiä. Edelleen järjestelmäsuojaan kuuluvia resursseja ei voida sopimusperusteisesti käyttää minkään markkinaosapuolen markkinatoimintojen optimointiin vaan järjestelmäsuojan operoinnin on perustuttava sähköjärjestelmän tarpeisiin.

Järjestelmäsuojan kustannusten osalta Energiavirasto totesi, vaikka sääntelyn lähtökohtana on, että järjestelmävastaava kantaverkonhaltija kohdistaisi järjestelmän käyttövarmuuden varmistamiseksi hankitun järjestelmäsuojan hankkimisesta ja ylläpidosta sille aiheutuneet kustannukset tasapuolisesti kaikkien sähköverkkoon liittyneiden asiakkaiden maksettavaksi, voisi tällainen kategorinen tulkinta toisaalta johtaa muiden verkkokäyttäjien näkökulmasta kohtuuttomaan lopputulokseen. Tästä näkökulmasta katsottuna kyseessä voisi olla sähkömarkkinalain 24 §:n 1 momentin tarkoittama erityinen syy, jolloin voitaisiin poiketa säännöksen tarkoittamasta tasapuolisuusvaatimuksesta. Tämän perusteella Fingrid voi harkita, olisiko perusteltua ja miltä osin kohdistaa järjestelmäsuojan ylläpidosta ja hankinnasta sille aiheutuvia kustannuksia erilliseen palvelumaksuun, jota veloitettaisiin järjestelmäsuoja -verkkopalvelua käyttäviltä asiakkailta, ja miltä osin kyseisiä kustannuksia olisi perusteltua kohdistaa yleisemmin sähköverkkoon liittyneiden asiakkaiden verkkopalvelumaksuilla maksettavaksi. Fingridin on toimitettava perusteltu ehdotus järjestelmäsuojan kustannustenjaosta Energiavirastolle vahvistettavaksi. Mahdollisen palvelumaksun olisi perustuttava järjestelmäsuojan ylläpidosta ja siinä olevan kapasiteetin hankinnasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Maksu on määritettävä ja julkaistava etukäteen. Fingrid voi tasata ja päivittää maksua toteutuneiden kustannusten perusteella.

Nyt käsiteltävänä oleva Fingridin ehdotus

Fingridin 26.11.2024 Energiavirastolle toimittaman uuden OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteita koskevan ehdotuksen mukaan Fingrid pyrkii ylläpitämään OL3 järjestelmäsuojaan liitettävien kohteiden kapasiteettia yhteensä 350 MW. Fingrid ei kuitenkaan takaa, että kapasiteettia on koko ajan käytettävissä 350 MW. Fingrid ei ole korvausvastuussa siitä, mikäli kapasiteetti alittaa 350 MW eikä tästä mahdollisesti aiheutuvasta vahingosta.

Ehdotuksen mukaan OL3 järjestelmäsuojaan kuuluvat seuraavat kustannukset:

- a) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitettävien kohteiden hankinnasta ja sopimusten teosta;
- b) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitetyille kohteille maksettavista korvauksista;
- c) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liittyvästä laskutusjärjestelmän rakentamisesta, ylläpidosta ja laskutukseen liittyvästä hallinnoinnista;
- d) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitetyille kohteille tehtävistä koestuksista ja soveltuvuudesta OL3 järjestelmäsuojan kohteeksi, mukaan lukien koestukset ennen niiden hyväksyntää kohteeksi sekä käytön aikaiset koestukset;

30.12.2024

- e) Kustannukset tietoliikenneyhteyksien rakentamisesta tai hankkimisesta OL3-voimalaitokselta OL3 järjestelmäsuojaan liitettyihin kohteisiin;
- f) Kustannukset tietoliikenneyhteyksien ylläpidosta ja käytöstä OL3-voimalaitokselta OL3 järjestelmäsuojaan liitettyihin kohteisiin;
- g) Fingridin Energiaviraston vahvistettavaksi ehdottama kolmen (3) prosentin tuotto OL3 järjestelmäsuojaan liittyvästä liikevaihdosta; ja
- h) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojan mittaus- ja valvontajärjestelmän toteuttamisesta ja ylläpidosta Fingridin käytönvalvontajärjestelmään, jonka avulla Fingrid seuraa OL3 järjestelmäsuojan tilaa reaaliaikaisesti ja monitoroi OL3-voimalaitoksen tehoa suhteessa kantaverkon mitoittavaan vikaan.

Fingridin ehdotuksen mukaan OL3 järjestelmäsuojan rakentamisesta, ylläpidosta, käytöstä ja siihen liitettyjen kohteiden kapasiteetin hankinnasta aiheutuneet kustannukset (edellä olevien kohtien a-g kustannukset) katetaan erillismaksulla, joka kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti TVO:lle.

Ehdotus sisältää myös sääntöjä TVO:n kuukausittain maksamasta arvioituihin kustannuksiin perustuvasta ennakkomaksusta, Fingridin maksamasta hyvityksestä tai TVO:n maksettavaksi asetettavasta lisämaksusta, kun toteutuneet kustannukset ovat tiedossa sekä OL3 -voimalaitoksen käytöstä, jos TVO ei halua käyttää OL3 järjestelmäsuojaa, OL3 järjestelmäsuojaan liitetyt kohteet eivät ole käytettävissä tai TVO ei ole maksanut ennakkomaksua.

Ehdotuksen mukaan kyseisiä OL3 järjestelmäsuojaan liittyviä maksujen määräytymisperusteita sovelletaan siihen saakka, kunnes Energiaviraston päätöstä 1347/040200/2022 koskevassa muutoksenhakuprosessissa ja maksujen määräytymisperusteiden vahvistamista koskevassa menettelyssä on saatu lainvoimaiset ratkaisut.

Energiaviraston näkemys

Energiavirasto toteaa, että Fingridin 26.11.2024 vahvistettavaksi toimittama päivitetty ehdotus OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteiksi perustuu järjestelyyn, jossa järjestelmävastaava kantaverkonhaltija Fingrid ylläpitää OL3 järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden kapasiteettia.

Energiavirasto katsoo, että OL3 järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden kapasiteetin ylläpidon tulee tarkoittaa OL3 järjestelmäsuojaan tarvittavan kapasiteetin määrittämistä, kapasiteetin hankintaa sekä järjestelmäsuojan operointia sisältäen tarvittavien tietoliikenneyhteyksien rakentamisen tai hankkimisen, niiden ylläpidon ja käytön sekä OL3 järjestelmäsuojan tilan reaaliaikainen seuranta ja OL3-voimalaitoksen tehon monitorointi suhteessa kantaverkon mitoittavaan vikaan.

Energiavirasto katsoo, että Fingridin 26.11.2024 vahvistettavaksi toimittamassa päivitettyssä ehdotuksessa OL3 järjestelmäsuojan kustannustenjaosta Fingrid vastaa Energiaviraston 11.1.2024 antamassa päätöksessä 1347/040200/2022 todetun ja eriyttämistä koskevan sähkömarkkinasääntelyn mukaisesti järjestelmäsuojaan liitettävien kohteiden hankinnasta, kohteiden liittämistä järjestelmäsuojaan sekä korvausten maksamisesta kohteille. Tämän perusteella Energiavirasto toteaa, että

kyseistä päivitettyä ehdotusta OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteiksi voidaan käsitellä.

Järjestelmäsuojan kapasiteetti

Järjestelmäsuojan kapasiteetin suuruus

Fingridin 26.11.2024 Energiavirastolle toimittaman uuden OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteita koskevan ehdotuksen mukaan Fingrid pyrkii ylläpitämään OL3 järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden kapasiteettia yhteensä 350 MW. Fingrid ei kuitenkaan ehdotuksen mukaan takaa, että kapasiteettia on koko ajan käytettävissä 350 MW.

TVO katsoi lausunnossaan, että Fingridin on varmistettava sähköjärjestelmän käyttövarmuus OL3-ydinvoimalaitoksen mahdollisen irtoamisen hallitsemiseksi. TVO:n mukaan Fingridin ehdotus sisältää olennaisen muutoksen nykyiseen tilanteeseen, jossa järjestelmäsuojakapasiteetti on mitoitettu 475 MW:in, josta 425 MW on Fingridin ja 50 MW TVO:n hankkimia (Fingridin järjestelmäsuojaan hyväksymiä) järjestelmäsuojakohteita. Fingridin ehdotuksen mukaisessa kapasiteettimitoituksessa ei TVO:n mukaan ole lainkaan huomioitu riskiä siitä, että kaikki järjestelmäsuojaan liitetyt kohteet eivät ole kaikkina aikoina käytettävissä, mikä aiheuttaa kapasiteettivajauksen odotettavissa olevaan järjestelmäsuojan käytettävyyteen nähden. Riittävän kapasiteettimitoituksen määrittäminen on Fingridin tehtävä, mutta käytännössä on täysin selvää, että käyttövarmuuden varmistamisen näkökulmasta 350 MW:n järjestelmäsuojan kapasiteettimitoitus on liian pieni, jotta Fingrid kykenisi sillä varmistamaan sähköjärjestelmän käyttövarmuuden OL3:n irrotessa äkillisesti verkosta. TVO:n mukaan Fingrid ei ole myöskään ehdotuksessaan millään tavalla perustellut sitä, miten se on päätenyt 350 MW:n kapasiteettiin nykyisen 475 MW:n sijasta. Fingridin ehdotus 350 MW:n suuruisen järjestelmäsuojan ylläpitämisestä ei siten ole TVO:n mukaan energiamarkkinasääntelyn, Päätöksen tai Energiaviraston reunaehtojen mukainen. TVO:n mukaan, mikäli Fingridin ehdotuksen mukainen liian pieni järjestelmäsuojan kapasiteettimitoitus johtaisi tilanteeseen, jossa verkon käyttövarmuus järjestelmäsuojan kapasiteettivajeen johdosta olisi uhattuna, Fingridin OL3:een kohdistuma tehonrajoitustoimi ei saa olla vaihtoehtona riittävien kohteiden hankkimiselle. Sähkömarkkinalain 45 §:n 3 momentin mukainen rajoitus edellyttää, että rajoitus on välttämätön sähköjärjestelmässä ilmenevien häiriöiden poistamiseksi tai niiden hallitsemiseksi. Siten Fingrid ei voi ryhtyä tehonrajoitustoimeen sillä perusteella, että järjestelmäsuojaan ei ole varattu ja/tai saatavilla riittävästi kohteita tai resursseja.

TVO:n lisäksi myös eräät muut lausunnonantajat kiinnittivät huomion samaan asiaan ja katsoivat, että kyseinen mitoitus uhkaa OL3 ydinvoimalaitoksen ajamista täydellä teholla.

Energiavirasto toteaa, että järjestelmästä vastaavana kantaverkonhaltijana Fingridin vastuulle kuuluu huolehtia sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ylläpidosta kaikki liittyvät asianmukaisesti huomioiden. Täten järjestelmäsuojan tarkoituksenmukainen mitoittaminen on Fingridin käyttövarmuustarpeiden ja järjestelmästä vastuun nojalla tehtävää toimintaa.

30.12.2024

Energiavirasto toteaa, että Energiaviraston toimivalta valvoa verkkoon pääsyä koskevien edellytysten mukaan lukien järjestelmäsuojan mitoituksen ja hankinnan lainmukaisuutta on jälkikäteinen. Energiavirasto on 11.1.2024 antamassa päätöksessä katsonut, ettei Fingrid tällöin ollut rikkonut sähkömarkkinalain mukaista siirtovelvollisuuttaan, koska OL3 laitokseen ei ollut päätöksen antamishetkellä kohdistunut perusteettomia siirtorajoituksia. Mikäli myöhemmin osoittautuisi, että Fingridin järjestelmäsuojaan liittyvien toimien ei katsottaisi täyttävän Fingridin vastuuta aiheuttaen perusteetonta verkkoon pääsyn epäämistä, olisi asiaa luonnollisesti tarkasteltava uudelleen.

Energiavirasto toteaa ottaen huomioon järjestelmävastaavan käyttövarmuustoi-
menpiteiden laillisuusvalvonnan jälkikäteisen luonteen, ettei Energiavirasto vah-
vista tällä maksujen määräytymistä koskevalla päätöksellä Fingridin ehdotuksessa
esittämää järjestelmäsuojan kapasiteetin mitoituksesta eikä vahvista järjestel-
mäsuojaan hankittavalle kapasiteetille tiettyä vähimmäismäärää.

Järjestelmäsuojan kapasiteetin korvausvastuut

Fingrid on ehdotuksessaan esittänyt, että se ei ole korvausvastuussa siitä, mikäli
kapasiteetti alittaa 350 MW eikä tästä mahdollisesti aiheutuvasta vahingosta.

Energiavirasto katsoo, että korvausvastuiden osalta asiassa on arvioitava ensinnä-
kin, voiko virasto vahvistaa etukäteen sen, onko Fingrid korvausvastuussa siitä,
mikäli kapasiteetti alittaa 350 MW, ja toiseksi, onko virastolla toimivaltaa tutkia,
onko Fingrid vastuussa siitä mahdollisesti aiheutuvasta vahingosta.

Energiavirasto toteaa, että järjestelmäsuojaan olevan kapasiteetin puuttumisesta
mahdollisesti aiheutuvat korvausvastuut eivät ole asioita, joita Energiavirasto vah-
vistaa ehtoihin. Näin ollen virasto ei vahvista Fingridin ehdottamaa ehtoa korvaus-
vastuun rajaamisesta.

Edelleen Energiavirasto selvyyden vuoksi toteaa, ettei virastolla ylipäänsä ole toi-
mivaltaa käsitellä vahingonkorvausasioita tai muita siviilioikeudellisia kysymyksiä.

Järjestelmäsuojan toteuttamisen eriyttäminen

Sähkömarkkinalain 77 §:n mukaisesti eriytettäessä verkkotoiminnan tulot, kustan-
nukset ja tase-erät on nämä erät sähkömarkkinalain 80 §:n ja laskennallisesta
eriyttämisestä annetun asetuksen 5 §:n mukaan eriytettävä suoraan asianomaisen
liiketoiminnan eriyettyyn tilinpäätökseen.

Energiavirasto toteaa, että Fingridin 26.11.2024 vahvistettavaksi toimittama päivi-
tetty ehdotus OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien maksujen määräytymisperusteiksi
täyttää eriyttämistä koskevat sähkömarkkinalainsäädännön edellytykset, kun suo-
jan toteuttamisen kustannukset, tuotot ja tase-erät sisältyvät Fingridin kantaverk-
kotoiminnan tilinpäätökseen.

Järjestelmäsuojan kuuluvien kustannusten kohdistaminen ja palvelumaksujen periminen

Fingridin 26.11.2024 Energiavirastolle toimittaman ehdotuksen mukaan OL3 järjestelmäsuojan rakentamisesta, käytöstä ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset mukaan lukien OL3 järjestelmäsuojaan liitettyjen kohteiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset katetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti, mikä tarkoittaa kustannuksen aiheuttajan kattavan syntyvät kustannukset.

Ehdotuksen mukaan OL3 järjestelmäsuojaan kuuluvat seuraavat kustannukset:

- a) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitettävien kohteiden hankinnasta ja sopimusten teosta;
- b) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitetyille kohteille maksettavista korvauksista;
- c) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liittyvästä laskutusjärjestelmän rakentamisesta, ylläpidosta ja laskutukseen liittyvästä hallinnoinnista;
- d) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojaan liitetyille kohteille tehtävistä koestuksista ja soveltuvuudesta OL3 järjestelmäsuojan kohteeksi, mukaan lukien koestukset ennen niiden hyväksyntää kohteeksi sekä käytön aikaiset koestukset;
- e) Kustannukset tietoliikenneyhteyksien rakentamisesta tai hankkimisesta OL3-voimalaitokselta OL3 järjestelmäsuojaan liitettyihin kohteisiin;
- f) Kustannukset tietoliikenneyhteyksien ylläpidosta ja käytöstä OL3-voimalaitokselta OL3 järjestelmäsuojaan liitettyihin kohteisiin;
- g) Fingridin Energiaviraston vahvistettavaksi ehdottama kolmen (3) prosentin tuotto OL3 järjestelmäsuojaan liittyvästä liikevaihdosta; ja
- h) Kustannukset OL3 järjestelmäsuojan mittaus- ja valvontajärjestelmän toteuttamisesta ja ylläpidosta Fingridin käytönvalvontajärjestelmään, jonka avulla Fingrid seuraa OL3 järjestelmäsuojan tilaa reaaliaikaisesti ja monitoroi OL3-voimalaitoksen tehoa suhteessa kantaverkon mitoittavaan vikaan.

Fingridin ehdotuksen mukaan OL3 järjestelmäsuojan rakentamisesta, ylläpidosta, käytöstä ja siihen liitettyjen kohteiden kapasiteetin hankinnasta aiheutuneet kustannukset (edellä olevien kohtien a-g) katetaan erillismaksulla, joka kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti TVO:lle.

Sähkömarkkinalain 24 §:n 1 momentin mukaan verkkopalvelujen myyntihintojen ja -ehtojen sekä niiden määräytymisperusteiden tasapuolisuudesta ja syrjimättömyydestä kaikille verkon käyttäjille voidaan poiketa erityisistä syistä. Säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan (HE 20/2013 vp.) tasapuolisuudella ja syrjimättömyydellä kaikille verkon käyttäjille merkitsee, että tietty palvelu on tarjottava samoilla, yhtenäisillä ehdoilla kaikille asiakkaille. Energiavirasto on hallintokäytännössään katsonut, ettei yleisellä tasolla voida pitää sähkömarkkinalain 24 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla kohtuullisen hinnoittelun vaatimuksen

30.12.2024

mukaisena, että yksittäiseen verkonkäyttäjään kohdistetaan erillisinä palvelumaksuina verkonhaltijan sähkömarkkinalakiin perustuvien perusvelvoitteiden täyttämistä johtuvia sähköverkkotoiminnan kustannuksia, ilman nimenomaista sähkömarkkinalain säännöstä. Nämä kustannukset tulee kattaa verkonhaltijan jakelu- ja siirtomaksuilla.

Sähkömarkkinalainsäädännössä mainitaan asiakkaalta perittäviksi siirtopalvelumaksuja sekä liittymismaksuja. Lisäksi lain 24 §:ssä on edellä mainitulla tavalla mahdollista poikkeustapauksissa periä asiakkailta maksu asiakkaan edellyttämästä tavanomaisesta poikkeavasta palvelusta.

Energiavirasto toteaa, että viraston valvontakirjeessä todetun ja hallintokäytännössä vahvistetun mukaisesti kaikki verkonhaltijan perusvelvoitteiden hoitamiseen liittyvät kulut, kuten asiakkaan sähkön käytön mittauksen järjestäminen tulee jyvittää jakelu- ja siirtomaksuihin. Myöskään esimerkiksi uuden verkkopalvelusopimuksen solmimista, uuden liittymän tilausta tai liittymätehon korotusta ei voida katsoa perusteeksi soveltaa ja periä asiakkaalta palvelumaksuhinnaston maksuja. Kuitenkin, jos kyse on asiakkaan pyytämästä ja pelkästään asiakkaan omasta tarpeesta tehtävästä lisäpalveluksi katsottavasta toimenpiteestä hintaa ei määritellä yleisen tariffin perusteella.

Tulkittaessa sitä, onko tietyn sähköverkkotoiminnan palvelun kustannukset rahoitettava sähkönsiirto- ja jakelumaksuilla, liittymismaksuilla tai palvelumaksuilla, Energiavirasto arvioi seuraavia kriteerejä;

- Onko palvelu tavanomaisesta poikkeava?
- Onko palvelu asiakkaan edellyttämä?
- Palvelutaso suhteutetaan alan yleisiin käytänteisiin.
- Johtuuko palvelumaksun periminen verkonhaltijan omasta tehottomuudesta?
- Kuuluuko palvelu sähköverkkotoiminnan kokonaisuuteen (SML 3 § 6 kohta)?
- Onko palvelu peruspalvelu vai lisäpalvelu?
- Kuuluuko palvelu verkonhaltijan ydintoimintoihin?

Energiavirasto on arvioinut Fingrid Oyj:n toimittaman ehdotuksen järjestelmäsuojan kohdentamisesta järjestelmäsuojan palvelumaksuun, jota Fingridin ehdotuksen mukaan veloitettaisiin TVO:lta. Edellä oleviin palvelumaksun perusteisiin sekä sähkömarkkinalainsäädäntöön viitaten Energiavirasto katsoo Fingrid Oyj:n ehdotuksen järjestelmäsuojan erillisen palvelumaksun soveltamiskäytännöistä olevan jäljempänä esitetyin rajauksin perusteltua ja sähkömarkkinalain mukaista.

Energiaviraston 11.1.2024 antamassa päätöksessä 1347/040200/2022 on todettu, että asiassa kyse on siitä, että vaikka sääntely lähtökohtaisesti edellyttäisi kanta-verkonhaltijan vastaavan kaikista järjestelmäsuojan kustannuksista, voisi tällainen kategorinen tulkinta toisaalta johtaa muiden verkonkäyttäjien näkökulmasta kohtuuttomaan lopputulokseen salliessaan yhden liittymän sähköjärjestelmän

30.12.2024

käyttövarmuuden ylläpidon näkökulmasta tällä hetkellä sallitun enimmäistehon ylittävän laitoksen liittämisen rajoituksitta sähköverkkoon niin, että liittyjä pääsisi täysimääräisesti hyödyntämään taloudellisesti koko sähköntuotantotehoaan samalla, kun kyseisen laitoksen tuotannon täydellä teholla mahdollistavan erityisjärjestelyn kustannukset tulisivat jyvitettyiksi kategorisesti kaikkien verkonkäyttäjien maksettavaksi.

Fingrid Oyj:n ehdotuksessa esitetty OL3 järjestelmäsuojaa koskeva kustannusten luokittelu, jonka perusteella esitettyä palvelumaksua tullaan veloittamaan, on jos-sain määrin asiakaslähtöinen, jolloin sen voidaan tulkita tiettyjen kustannusluokkien osalta olevan asiakkaan pyytämä sekä pelkästään asiakkaan omasta tarpeesta tehtävä lisäpalveluksi katsottava toimenpide. Energiavirasto katsoo, että järjestelmäsuojasta on sähkömarkkinalain 24 §:n mukainen erityinen syy periä yleisestä verkkopalvelumaksusta poiketen palvelumaksua seuraavin perustein.

Energiavirasto katsoo, että asiassa on erotettava, että mitä järjestelmäsuojalla suojataan ja toisaalta kuka suojaustarpeen aiheuttaa. Energiavirasto toteaa, että järjestelmäsuoja mahdollistaa OL3 laitoksen käyttämisen sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ylläpidon näkökulmasta tällä hetkellä sallitun 1300 MW:n enimmäistehon ylittävällä tehoalueella ja siten poiketen muiden verkkoon liittyneiden sähköntuottajien ja -käyttäjien palveluista. Palvelu ei ole siten tavanomainen.

Energiavirasto toteaa lisäksi, että komission asetuksen (EU) 2017/1485 sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista artiklassa 37 ei oteta kantaa erityisten suojausjärjestelmien kustannusten allokointiin kantaverkonhaltijan maksuissa. Järjestelmäsuojasta aiheutuvat kustannukset on käsiteltävä järjestelmän käytön-suuntaviivojen 9 artiklan mukaisesti joko tariffien tai muiden mekanismien kautta. Kustannukset, joiden katsotaan olevan kohtuullisia, tosiasiallisesti aiheutuneita ja oikeasuhteisia, on katettava verkkotariffeilla tai muilla asianmukaisilla mekanismeilla.

Kuten virasto on päätöksellään (dnro 1347/040200/2022) todennut, järjestelmäsuojan luonne koko sähköjärjestelmän käyttövarmuutta varmentavana suoja-mekanismina puoltaa lähtökohtaisesti järjestelmävastaavan vastuuta mekanismin ylläpidosta ja myös sen kustannuksien jyvittämisestä kaikille verkonkäyttäjille. Lähtökohdasta voidaan kuitenkin poiketa erityisissä tapauksissa. Edelleen päätöksessä (dnro 1347/040200/2022) virasto on todennut, että järjestelmäsuoja on kokonaisuutena poikkeuksellinen ratkaisu.

Käsillä olevassa tapauksessa on päätöksen (dnro 1347/040200/2022) mukaan kyse siitä, että vaikka sääntely lähtökohtaisesti edellyttäisi kantaverkonhaltijan vastaa-van kaikista järjestelmäsuojan kustannuksista, voisi tällainen kategorinen tulkinta toisaalta johtaa muiden verkon käyttäjien näkökulmasta kohtuuttomaan lopputu-lokseen salliessaan sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ylläpidon näkökulmasta tällä hetkellä sallitun enimmäistehon ylittävän yhden liittyjän laitoksen liittämisen rajoituksitta sähköverkkoon niin, että liittyjä pääsisi täysimääräisesti hyödyntä-mään taloudellisesti koko sähköntuotantotehoaan samalla, kun kyseisen laitoksen tuotannon täydellä teholla lähtökohtaisesti mahdollistavan erityisjärjestelyn kustan-nukset tulisivat jyvitettyiksi kategorisesti kaikkien verkonkäyttäjien maksettavaksi. Tästä näkökulmasta katsottuna päätöksen (dnro 1347/040200/2022) mukaan voi-daan katsoa olevan sähkömarkkinalain 24 §:n 1 momentin tarkoittama erityinen

30.12.2024

syy poiketa säännöksen tarkoittamasta tasapuolisuusvaatimuksesta. Energiavirasto onkin kyseisellä päätöksellä pitänyt perustellumpana ratkaisua, joka toisaalta huomioisi kustannusten kattamisen näkökulmasta mahdollisimman tasapuolisesti yksityisen ja yleisen edut, mutta toisaalta myös sähkömarkkinalain 24 §:n soveltamisperiaatteet ja soveltamiskäytännön relevanteilta osin.

Energiavirasto toteaa kuitenkin ehdotetun palvelumaksun perusteena olevista kustannuksista seuraavaa. Fingridin ehdotuksen mukaan palvelumaksulla järjestelmäsuojausta perittäisiin Fingridin esityksen luettelon kohtien a-g kustannukset.

Energiavirasto ei näe perustelluksi kattaa palvelumaksulla kustannuksia ehdotuksen alakohdasta c) OL3 järjestelmäsuojaan liittyvästä laskutusjärjestelmän rakentamisesta, ylläpidosta ja laskutukseen liittyvästä hallinnoinnista. Erillisen laskutusjärjestelmän rakentaminen, ylläpito ja hallinto ei ole alalla yleinen käytäntö ja perustuu asiassa Fingridin tehotomaan käytäntöön. Kustannusten kattaminen palvelumaksulla ei ole sähkömarkkinalain mukaista, vaan kustannukset tulee allokoida kantaverkkopalvelumaksuun.

Energiavirasto toteaa myös, että kustannukset ehdotuksen alakohdasta a) OL3 järjestelmäsuojaan liitettävien kohteiden hankinnasta ja sopimusten teosta eivät myöskään ole palvelumaksulla katettavissa. Fingrid tulee käyttämään järjestelmäsuojausta yleisesti kantaverkkotoiminnan järjestelmävastuun toteuttamiseen, jolloin kyseiset kustannukset eivät liity ainoastaan asiakkaan tarpeista toteutettavaan järjestelmäsuojaan, vaan yleisemmin kantaverkonhaltijan ydintoimintoihin. Kustannusten kattaminen palvelumaksulla ei ole sähkömarkkinalain mukaista, vaan kustannukset tulee allokoida kantaverkkopalvelumaksuun.

Energiavirasto toteaa myös, että kustannukset ehdotuksen alakohdasta d) järjestelmäsuojaan liitetyille kohteille tehtävistä koestuksista ja soveltuvuudesta järjestelmäsuojan kohteeksi, mukaan lukien koestukset ennen niiden hyväksyntää kohteeksi sekä käytön aikaiset koestukset, eivät myöskään ole palvelumaksuilla katettavissa. Kyseiset kustannukset liittyvät järjestelmäsuojan teknisen toimintavalmiuden varmistamiseen ja käyttövarmuuden ylläpitämiseen, joilla toteutetaan Fingridin järjestelmävastuuta. Tällöin kustannukset eivät liity ainoastaan asiakkaan tarpeisiin, vaan kantaverkonhaltijan ydintoimintoihin, eikä niiden kattaminen palvelumaksulla ole sähkömarkkinalain mukaista, vaan kustannukset tulee allokoida kantaverkkopalvelumaksuun.

Ehdotuksen alakohdan g) mukaista Fingridin Energiaviraston vahvistettavaksi ehdottamaa kolmen prosentin tuottoa OL3 järjestelmäsuojaan liittyvästä liikevaihdosta Energiavirasto ei erikseen vahvista. Energiavirasto toteaa, että palvelumaksun hinnoittelun kohtuullisuus tarkastellaan yleisesti kantaverkkotoiminnan hinnoittelun valvontamenetelmiksi menetelmäjäksolle 2024-2027 (dnro 3172/040300/2023) vahvistetun sallitun liikevaihdon rajoissa. Energiavirasto toteaa selkeyden vuoksi, ettei tämä estä kuitenkaan tuoton keräämistä palvelumaksulla.

Yhteenveto järjestelmäsuojan kustannusten kattamisesta palvelumaksulla ja kantaverkkomaksuilla

30.12.2024

Energiavirasto katsoo edellä todetuista perusteista, että järjestelmäsuojasta on sähkömarkkinalain 24 §:n mukainen erityinen syy periä yleisestä verkkopalvelumaksusta poiketen erillistä palvelumaksua, jota Fingrid veloittaa palvelua tarvitsevalta TVO:lta.

Energiavirasto katsoo, että erillisellä järjestelmäsuojan palvelumaksulla katettavaksi voidaan kohdistaa Fingridin ehdotuksen alakohtien b), e) ja f) mukaiset järjestelmäsuojan kustannukset. Palvelumaksuun voi sisältyä tuottoa, mutta virasto ei erikseen vahvista palvelumaksulle tuotto-osuutta.

Energiavirasto katsoo, että Fingridin ehdotuksen alakohtien a), c), d) ja h) kustannukset on kohdistettava kantaverkkopalvelumaksuilla katettaviin kustannuksiin.

Ennakkomaksu

Fingridin ehdotuksen mukaan TVO maksaa arvioituihin kustannuksiin perustuvaa ennakkomaksua Fingridille. Tämä kuukausittain maksettava ennakkomaksu perustuu ennustettuihin OL3 järjestelmäsuojan aiheuttamiin kustannuksiin.

TVO maksaa Fingridin asettaman kuukausittaisen ennakkomaksun toimituskuukautta edeltävän kuukauden aikana. Maksupäivästä sovitaan TVO:n kanssa erikseen.

Fingrid hyvittää TVO:lle tai asettaa lisämaksun TVO:n maksettavaksi, kun OL3 järjestelmäsuojan toteutuneet kuukausittaiset kustannukset ovat tiedossa. Maksupäivästä sovitaan erikseen TVO:n kanssa, mutta sen on tapahduttava viimeistään toimituskuukautta seuraavan kuukauden aikana.

Fingrid ilmoittaa kuukausittaisen ennakkomaksun viimeistään kuukauden kymmenenteen (10) päivään mennessä. Ennakkomaksua määritettäessä Fingrid ottaa huomioon toteutuneet kustannukset ja ennusteen tulevista kustannuksista. Tavoitteena on mahdollisimman pienet erot ennakkomaksun ja toteutuman välillä.

Mikäli kustannusten toteuma uhkaa merkittävässä määrin ylittää toimituskuukauden aikana maksetun ennakkomaksun, niin Fingrid voi pyytää ennakkomaksun lisäystä perustuen kyseisen kuukauden toteutumaennusteeseen.

Energiavirasto toteaa, että Fingrid voi veloittaa TVO:lta järjestelmäsuojan palvelumaksusta ennakkomaksua, jonka on perustuttava arvioituihin palvelumaksulle kohdistettaviin järjestelmäsuojan kustannuksiin. Maksua on tasattava toteutuneiden kustannusten perusteella kuukausittain.

Muut Fingridin ehdotuksen mukaiset ehdot

Fingrid on ehdotuksessaan esittänyt myös joukon muita kirjauksia, jotka ovat katsottavissa luonteeltaan sopimusehdoiksi. Fingrid on esittänyt muun muassa seuraavaa:

- a) mikäli TVO ei halua käyttää OL3 järjestelmäsuojaa, OL3 järjestelmäsuojaan liitetyt kohteet eivät ole käytettävissä tai TVO ei ole maksanut ennakkomaksua, OL3-voimalaitoksen tuotantoteho on laskettava tasolle, jolla OL3-voimalaitoksen suurin askelmainen tehomuutos kantaverkkoon ei

30.12.2024

häiriötilanteissa ylitä OL3-voimalaitoksen liityntäpisteessä missään olosuhteissa 1300 MW:ia.

- b) mikäli TVO laiminlyö kuukausittaisen maksuvelvollisuutensa, Fingridillä on oikeus lopettaa OL3 järjestelmäsuojan kapasiteetin ylläpito ennakkomaksun eräpäivää seuraavan kuukauden alusta.

Energiavirasto toteaa, että tällä päätöksellä vahvistetaan järjestelmäsuojaa koskevien maksujen määräytymisperusteet, joilla määritetään perittävien maksujen perusteet. Edellä kuvatut ehdokirjaukset eivät kuulu maksujenmääräytymisperuste-päätöksen piiriin eikä niitä vahvisteta tässä yhteydessä.

Energiavirasto on pyytää Fingridiltä täsmennystä siitä, mihin ehtoihin kyseiset ehdot ehdotetaan lisättäväksi. Täsmennyksen johdosta kyseiset ehdot käsitellään erillisessä valvontalain 10 §:n 1 momentin mukaisessa vahvistamisprosessissa.

Palvelumaksu suhteessa sähkömarkkinalain 26a §:n sähkön siirron maksujen korottamiseen

Fingrid pyysi päätösluonnoksesta antamassaan lausunnossa Energiavirastoa vahvistamaan, ettei TVO:lle kohdistettavaa järjestelmäsuojan palvelumaksua oteta huomioon sähkömarkkinalain 26a §:n 1 momentissa säädetyn keskimääräisen sähkösiirron maksujen korotuksen ylärajan laskennassa.

Sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaan verkonhaltija saa korottaa sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujaan enintään 8 prosenttia korotusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana keräämiinsä sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksuihin verrattuina. Sähkömarkkinalain 26 a §:n mukaan korotuksen hyväksyttävä enimmäismäärä lasketaan kantaverkossa verkon käyttäjien 12 kuukauden pituisen tarkastelujakson yhteenlaskettujen sähkönsiirron kokonaismaksujen perusteella.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle maakaasumarkkinalaiksi ja eräksi siihen liitetyviksi laeiksi (50/2017 vp) pykälän 26 a yksityiskohtaisissa perusteluissa s. 148 on todettu seuraavaa.

"Korotuksen määrää tarkasteltaisiin myös tarkastelujakson sähkönsiirron ja sähkönjakelun kokonaismaksun perusteella, ei yksittäisiin tariffikomponentteihin tehtävien korotusten perusteella. Siirto- ja jakelutariffit muodostavat aina kokonaissuuden, jota vastaan tarkastelu tulisi tehdä. Kokonaismaksuun kohdistuva tarkastelu mahdollistaisi myös tariffikomponenttien välisten painotusten muuttamisen. Sähkönsiirron ja sähkönjakelun maksujen määrään sisällytettäisiin kaikki siirtoja jakelupalvelun kiinteät maksut ja energiamaksut sekä mittauspalvelun maksut. Kokonaismaksun ulkopuolelle puolestaan kuuluisivat esimerkiksi lisäpalveluista perittävät maksut sekä järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan järjestelmäpalveluista perimät maksut kuten tasepalvelun maksut."

Energiavirasto toteaa, että korotuskattosäätelyn esityöt sähkömarkkinalain 26 a §:n osalta huomioiden, on selvää, että korotuksen suuruutta tarkastellaan vain kantaverkkopalvelun maksun osalta, ei erikseen perittävien lisä- eli palvelumaksujen osalta.

Voimaantulo

Valvontalain 10 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään vahvistaa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan noudatettaviksi järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan menetelmät järjestelmävastuun piiriin kuuluvista palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi ennen niiden käyttöönottoa. Valvontalain 10 § 4 momentin mukaan muut 1 momentissa tarkoitetut päätökset kuin kohdissa 1 tai 2 mainitut ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Näin ollen virasto ei voi vahvistaa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan noudatettaviksi OL3 järjestelmäsuojaan liittyvien palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmiä taannehtivasti jälkikäteen.

Energiavirasto on 11.1.2024 antamassaan päätöksessä 1347/040200/2022 katsonut, että

- Fingrid Oyj on rikkonut sähkömarkkinalain 45 §:n 2 momentin mukaista vahvistamisvelvollisuuttaan asettamalla OL3 -ydinvoimalaitokselle käyttövarmuuden ylläpitoon liittyviä ehtoja, joita se ei ole vahvistuttanut Energiavirastolla sähkömarkkinalain 45 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla,
- Fingrid Oyj on siirtänyt perusteettomasti sopimuksin Teollisuuden Voima Oyj:n vastuulle Komission asetuksen (EU) 2017/1485 sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista 36 artiklan mukaisia velvoitteitaan, sekä
- Fingrid Oyj on rikkonut komission asetuksen (EU) 2017/1485 sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista artiklan 9 sekä lain sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (2013/590) 10 §:n 1 momentin mukaista velvollisuuttaan saattaa soveltamansa maksujen määräytymisperusteet Energiaviraston vahvistettavaksi ennen niiden käyttöönottoa.

Fingrid Oyj:n olisi tämän perusteella tullut viivytyksettä ryhtyä toimenpiteisiin, jotta päätöksessä 1347/040200/2022 todettu lainvastainen tila olisi korjattu.

TVO on ilmoittanut, että se on irtisanonut nykyiset OL3 ydinvoimalaitoksen järjestelmäsuoja koskevat sopimukset päättämään 31.12.2024.

Edellä olevan perusteella Energiavirasto katsoo, että tällä päätöksellä vahvistettuja OL3 ydinvoimalaitoksen järjestelmäsuoja maksujen määräytymisperusteita on noudatettava viimeistään 1.1.2025 alkaen. Edelleen Energiavirasto toteaa, ettei käsitellä ole erityisiä syitä maksujen määräytymisperusteiden vahvistamiselle määräajaksi.

Muutoksenhaku ja päätöksen tiedoksianto

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätös valitusosoituksineen annetaan hallintolain (434/2003) mukaisesti tiedoksi asianosaisille.

Lisätiedot

Lisätietoja antavat johtaja Antti Paananen (antti.paananen@energiavirasto.fi) ja johtava asiantuntija Tiina Karppinen (tiina.karppinen@energiavirasto.fi)

Liitteet 1 Valitusosoitus asianosaiselle

Jakelu Fingrid Oyj
TVO Oy

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikaisten laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

**faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi**

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu.

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2120 euroa.

Tuomioistuimissa perittäviä oikeudenkäyntimaksuja sekä käräjäoikeuksien, hovioikeuksien ja markkinaoikeuden hakemusmaksuja korotetaan vuoden 2025 alusta lähtien. [Lisätietoa tuomioistuinmaksuista löydät tuomioistuinlaitoksen verkkosivuilta](#). Maksujen suuruudet päivitetään sivustolle vuoden 2025 alussa.

Tuomioistuinmaksulaisissa (1455/2015, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2015/20151455?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tuomioistuinnmaksulaki#P5>) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.